ELOS

ÅRSREDOVISNING
2013

Årsstämma

Årsstämma äger rum tisdagen den 29 april 2014 kl 17.00 på Stadt Hotell, Gamla Stadens Torg 1 i Lidköping.

Anmälan

Aktieägare som önskar delta i årsstämman skall anmäla sig till bolaget under adress: Elos AB, Nya Stadens Torg 10, 531 31 Lidköping, per telefon 0510 48 43 60, per telefax 0510 680 04 eller via e-post info@elos.se senast onsdagen den 23 april 2014.

Vem har rätt att delta i stämman?

Rätt att delta i Elos årsstämma har den aktieägare som dels är registrerad i den utskrift av aktieboken som görs onsdagen den 23 april 2014, dels anmäler sin avsikt att delta i stämman senast kl 12.00 onsdagen den 23 april 2014.

Aktieägare som låtit förvaltarregistrera sina aktier, måste tillfälligt omregistrera aktierna i eget namn hos Euroclear Sweden AB för att äga rätt att delta i stämman. Aktieägaren måste underrätta förvaltaren härom i god tid före den 23 april 2014.

Utdelning

Styrelsen föreslår årsstämman att utdelning till aktieägarna lämnas med 2:00 kr (1:00) per aktie.

Ekonomisk information

Elos avser att lämna följande ekonomiska information för verksamhetsåret 2014:

Delårsrapport jan-mars	29 april 2014
Delårsrapport jan-juni	22 augusti 2014
Delårsrapport jan-sept	24 oktober 2014
Bokslutskommuniké	februari 2015
Årsredovisning	mars/april 2015

Elos ekonomiska information finns tillgänglig på www.elos.se

Innehållsförteckning

Det här är Elos	1
VD:s kommentar	2
Elosaktien	4
Eloskoncernen	6
Affärsområde Medicinteknik – Elos Medtech	7
Affärsområde Mätteknik – Elos Fixturlaser	12
Ansvarsfullt företagande (CSR)	14

Elos 2013 i siffror

Förvaltningsberättelse	17
Förslag till vinstdisposition	20
Koncernens resultaträkning och rapport över totalresultat	21
Koncernens balansräkning	22
Koncernens kassaflödesanalys	24
Moderbolagets resultaträkning och rapport över totalresultat	25
Moderbolagets balansräkning	26
Moderbolagets kassaflödesanalys	27
Rapport över förändring i eget kapital, koncernen och moderbolaget	28
Bokslutskommentarer och noter	29
Revisionsberättelse	42
Bolagsstyrningsrapport	43
Styrelse och revisor	46
Ledande befattningshavare	47
Flerårsöversikt, definitioner av nyckeltal samt ordlista	48
Adresser	49

ELOS

Det här är Elos

Koncernen är verksam inom två affärsområden – Medicinteknik och Mätteknik. Verksamheten omfattar utveckling, tillverkning och marknadsföring till internationella kunder som har behov av komplexa produkter som används i krävande miljöer.

Medicinteknik

Affärsområdet är en av Europas ledande utvecklings- och produktionspartner av medicinteknikprodukter och komponenter som t ex dentala och ortopediska implantat och instrument. Affärsområdet marknadsförs som Elos Medtech. Verksamheten bedrivs vid anläggningar i Sverige, Danmark och Kina. Kunderna utgörs huvudsakligen av internationellt verksamma medicinteknikföretag.

Mätteknik

Verksamheten inom affärsområdet Mätteknik består av Elos Fixturlaser, som bedöms vara marknadsledande inom området laserbaserade mätinstrument för uppriktning och positionering av roterande maskiner. Elos Fixturlaser har hela världen som marknad. Utveckling och produktion sker i Mölndal.

Året i korthet

- Nettoomsättningen ökade och uppgick till 479,4 mkr (433,8), vilket motsvarar en ökning med cirka 12 procent*. Orderingången uppgick till 460,5 mkr (447,6), en ökning med cirka 4 procent *.
- Rörelseresultatet uppgick till 48,0 mkr (18,1). Förbättringen är hänförlig till affärsområde Medicinteknik. En positiv volymutveckling i kombination med genomförda åtgärder har skapat en stabil resultatutveckling.
- Resultat efter finansnetto uppgick till 41,6 mkr (8,6). Finansnettot har påverkats positivt av valutakursdifferenser på 0,4 mkr (-1,5).
- Resultat efter skatt uppgick till 32,6 mkr (8,2), vilket motsvarar 5:39 kr (1:35) per aktie före utspädning.
- Kassaflödet efter investeringar förbättrades och uppgick till 66,9 mkr (-2,0).
- Styrelsen föreslår att utdelning lämnas med 2:00 kr (1:00) per aktie.

* Justerat för årets valutakursförändringar.

Nyckeltal		2013	2012*	2011	2010	2009**	2009***	2008***
Nettoomsättning	Mkr	479,4	433,8	414,2	358,2	320,9	422,0	499,4
Resultat efter finansiella poster	Mkr	41,6	8,6	17,9	16,2	-3,1	0,5	37,0
Rörelsemarginal före avskr (EBITDA)	%	18,5	12,5	13,4	14,1	10,5	11,2	17,0
Rörelsemarginal efter avskr (EBIT)	%	10,0	4,2	5,5	6,4	1,7	2,3	10,1
Andel riskbärande kapital	%	48,7	42,4	45,6	47,3	41,1	41,1	40,0
Soliditet	%	43,9	37,5	40,6	43,2	35,8	35,8	34,9
Avkastning på operativt kapital	%	11,7	4,4	6,0	6,0	2,3	2,3	11,0
Avkastning på eget kapital	%	15,0	3,9	6,0	19,2	1,1	1,1	15,0
Resultat per aktie efter skatt, kvarvarande verksamheter, före utspädning	kr	5:39	1:35	2:11	1:92	-0:18	0:26	4:62
Resultat per aktie efter skatt, kvarvarande verksamheter, efter utspädning ****	kr	5:32	1:35	2:11	1:86	-0:17	0:25	4:58
Resultat per aktie efter skatt, totalt, före utspädning	kr	5:39	1:35	2:11	4:75		0:26	4:62
Resultat per aktie efter skatt, totalt, efter utspädning ****	kr	5:32	1:35	2:11	4:60		0:25	4:58
Eget kapital per aktie	kr	38:48	33:37	35:74	34:75		31:01	32:91
Utdelning (2013 förslag)	kr	2:00	1:00	1:50	1:50	-	-	1:50
Medelantal anställda		424	424	373	298	273	343	368

*) Jämförelsetal för 2012 har justerats pga ändrad redovisningsprincip av pensioner enligt IAS 19R.
**) Justerad för försäljningen av Elos Precision som skedde under 2010, och som redovisas under avvecklad verksamhet.
***) Oförändrad från tidigare år, d v s inklusive Elos Precision.
****) Hänsyn har tagits till konvertibler utgivna 2008-07-01 och 2011-07-01.

VD:s kommentar

Med ökad tillväxttakt, förbättrad produktivitet och stärkta marknadspositioner följde en positiv vinstutveckling

Trots en betydande konkurrens på i stort sett samtliga marknader kunde Elos position som en ledande leverantör inom sina marknadsområden stärkas under 2013. De omfattande investeringar som genomförts i såväl Elos Medtech som Elos Fixturlaser under de senaste åren gav en god utväxling under 2013 med ökad tillväxt, förbättrad produktivitet och stärkta marknadspositioner som följd.

Omsättningen ökade med cirka 12 procent till drygt 479 mkr och rörelseresultatet med 165 procent till 48 mkr. Utvecklingen visar att vi gjorde rätt investeringar vid rätt tid. Med en snabb förstärkning av koncernens kassaflöde har vi nu en ekonomisk handlingsfrihet som innebär att vi kommer att ta tillvara på nya möjligheter i marknaden.

Den makroekonomiska utvecklingen under 2013 utvecklades i en mer positiv riktning jämfört med föregående år. Under hela året noterades en god tillväxt för affärsområdet Medicinteknik, medan affärsområdet Mätteknik efter ett starkt första halvår fick se en successivt försvagad efterfrågan under slutet av året.

Medicinteknik

Elos Medtech kunde under verksamhetsåret flytta fram positionerna på marknaden. Försäljningen steg, marknadsandelarna ökade och tillväxtmålet överträffades. Som tidigare nämnts var det till stor del de tidigare omfattande investeringarna som utgjorde grunden till förbättringen. Speciellt glädjande är att satsningarna inom kvalitetsområdet nu ger resultat. Vårt målmedvetna arbete på marknaden har också spelat en avgörande roll för utvecklingen. Organisationen har förstärkts och arbetet med att vidareutveckla befintliga kundrelationer och bredda den sammanlagda kundbasen har givit positiva resultat.

Sammantaget befäste Elos Medtech sin roll som en av de ledande aktörerna i Europa inom våra prioriterade marknadssegment, detta gäller speciellt inom dentala implantat och hörapparater. I Timmersdala ökade effektiviteten väsentligt. Omsättningen steg, samtidigt som kostnaderna minskade. I Gørløse fortsatte utvecklingen med att komplettera kontraktstillverkningen med egna produkter, främst vår momentnyckel samt CAD/CAM-sortimentet, som omfattar produkter för intra-oral skanning. Utvecklingen av de egna produkterna har pågått under några år och har tagit längre tid i anspråk än förväntat. Under 2013 kunde vi dock se en ökning av försäljningen med cirka 40 procent och dess andel i affärsområdets nettoomsättning uppgick till sex procent. En spännande fortsättning kommer att följa.

Även vid produktionsanläggningen i Tianjin var en stor del av arbetet under året inriktat på att höja effektiviteten. Produktionen ökade med cirka 25 procent jämfört med föregående år, utan någon förändring i bemanningen. I takt med att vi ser flera av affärsområdets kunder etablera sig i Kina växer betydelsen av vår närvaro i Tianjin.

Microplast, som utvecklar och tillverkar små precisionsdetaljer i olika typer av kvalificerade konstruktionsplaster, driver en högeffektiv verksamhet och ger affärsområdet en breddad kompetens.

Omsättningen för Elos Medtech under 2013 uppgick till 368,1 mkr (327,3), vilket innebar en ökning med cirka 14 procent. Resultatmässigt genomfördes en rejäl ”turn-around”, till ett rörelseresultat på 36,4 mkr (-2,8). Rörelsemarginalen blev 9,9 procent (-0,9). Orderingången ökade med cirka 7 procent till 356,5 mkr.

Mätteknik

Utvecklingsarbetet inom Elos Fixturlaser var fortsatt aktivt under 2013 och under första halvåret lanserades det nya Fixturlaser NXA-systemet. Initialt störddes introduktionen av kvalitetsproblem, som dock snabbt kunde åtgärdas. Marknaden har reagerat positivt på de nya produkternas prestanda och bl a nominerades Fixturlaser NXA av den amerikanska branschtidningen Plant Engineering till ”Product of the Year”. Under slutet av året lanserades ytterligare en produkt i Fixturlaser NXA-familjen, Fixturlaser NXA Ultimate, som nu utgör det mest avancerade systemet i produktportföljen.

Elos Fixturlasers omsättning för 2013 uppgick till 111,3 mkr (106,5), innebärande en ökning med cirka fem procent. Rörelseresultatet blev 20,8 mkr (27,4) med en rörelsemarginal på 18,7 procent (25,7). Orderingången minskade med cirka fem procent till 104,0 mkr.

Framtiden

Efter att under några år arbetat hårt med att effektivisera verksamheterna och utveckla nya produkter i båda affärsområdena går vi nu en spännande framtid till mötes. Genomförda investeringsprogram gör att vi i dag står väl rustade för fortsatt tillväxt. Med existerande produktionsutrustning och personal finns kapacitet att öka våra affärsvolymer väsentligt under kommande år med begränsade tilläggsinvesteringar.

Med en sådan kapacitet i ryggen är målsättningen att fortsätta utveckla samarbetet med befintliga kunder för att utveckla vårt erbjudande och att ta fram helt nya produkter. Under innevarande år befinner vi oss i flera lanseringsprocesser, där vi förväntar oss nya affärer. Samtidigt ger oss de ökade resurserna i marknadsorganisationen möjligheten att nå fram till helt nya kunder.
Inom affärsområdet Medicinteknik ser vi goda möjligheter att

fortsätta växa i takt med våra målsättningar. Med kontinuerliga förbättringar i samtliga anläggningar, införande av ny teknik i form av automatisering och produktionsceller samt en även i fortsättningen god kostnadskontroll skapas förutsättningar att en framtida tillväxt ska kunna ske, hand i hand med ökad lönsamhet.

Inom affärsområdet Mätteknik fortsätter utvecklingsarbetet för att stärka Elos Fixturlaser som den mest innovativa aktören inom sin marknadsnisch. Under första kvartalet 2014 lanseras nya produkter inom Fixturlaser NXA-familjen. Ytterligare produktlanseringar som kompletterar befintligt sortiment kommer att ske senare under året. Det innebär att Elos Fixturlaser kommer att förfoga över produktserier som täcker hela spektrat, från relativt enkla till avancerade men lätthanterliga system för laserbaserad axeluppriktning och geometeriapplikationer. Sammantaget görs bedömningen att de nya Fixturlaser NXA-produkterna tillsammans med övriga produktlanseringar kommer ge en positiv volymutveckling under 2014.

Vid sidan av en stabil organisk tillväxt inom Medicinteknik finns även möjligheten för Elos att vara aktiva inom den strukturomvandling som förväntas ske i branschen under de kommande åren. I takt med att kraven från kunderna ökar gällande kvalitet, kapacitet, kompetens och tillgänglighet är förvärv ett naturligt sätt att stärka konkurrenskraften. Koncernens stabila kassaflöde innebär att Elos framöver har möjligheter till att genomföra förvärv, dock under förutsättning att synergieffekterna är tydliga och att vårt erbjudande till kunderna blir ännu starkare.

En sammanfattning av verksamheten inom Elos under 2013 kan inte låta sig göras utan att framhålla det viktiga och engagerande arbete som medarbetarna i koncernen stått för. Jag vill tacka alla medarbetare som genom hårt och målmedvetet arbete genomfört betydande förändringar i vårt arbetssätt, med ett starkt fokus på utveckling och förbättringar. Vi har tillsammans lagt en stark grund för de kommande åren. Möjligheten att växa och ytterligare stärka våra positioner på de marknader där vi är verksamma bedömer jag som utomordentligt goda.

Lidköping i mars 2014

Göran Brorsson
VD och koncernchef

Elosaktien

Börshandel

Elos B-aktier är sedan den 13 juni 1989 noterade på Small Cap, NASDAQ OMX Stockholm AB. Den röststarka A-aktien är inte noterad. Kursen på Elosaktien varierade under året mellan 29:50 och 63:00 kronor. Den sista noterade betalkursen under 2013 blev 59:50 kronor (30:50). Vid utgången av 2013 uppgick det totala börsvärdet på Elos till 294,6 mkr (151). Under 2013 omsattes 1 153 365 aktier till ett värde av 57,5 mkr.

Utdelningspolicy

Elos utdelningspolicy är att utdelningen ska baseras på koncernens resultatutveckling med beaktande av framtida utvecklingsmöjligheter och den finansiella ställningen. Den långsiktiga målsättningen är att utdelningen ska ha en jämn utveckling och uppgå till 30-50 procent av resultatet efter skatt.

Föreslagen utdelning

För verksamhetsåret 2013 har styrelsen föreslagit att utdelning lämnas till aktieägarna med 2:00 kronor (1:00) per aktie. Koncernens soliditet uppgick på balansdagen till 43,9 procent. Soliditeten på balansdagen justerad för den föreslagna utdelningen uppgick till 42,6 procent.

Aktiekapital

Vid utgången av 2013 uppgick aktiekapitalet i Elos AB till 37,8 mkr. Aktiekapitalet är uppdelat på A- och B-aktier. Förutom att alla A-aktierna berättigar till en röst och B-aktierna till en tiondels röst finns ingen skillnad i de olika aktieseriernas rätt i bolaget.

Enligt bolagsordningen i Elos har innehavare av A-aktie rätt att efter skriftlig framställning till bolaget begära att A-aktie skall stämplas om till B-aktie. Under 2013 har inga A-aktier stämplats om till B-aktier.

Aktieägare

Vid utgången av 2013 uppgick antalet aktieägare till 1 468. Elos tio största ägare innehar aktier som motsvarar 56,1 procent av kapitalet och 83,4 procent av rösterna. Svenska och internationella institutioner ägde vid årsskiftet 20,9 procent av kapitalet och 7,9 procent av rösterna.

Aktieägarfördelning, 2013-12-31

Antal aktier i storleksklasser	Antal aktieägare	Antal aktier	Andel av aktier, %
1-500	857	158 927	2,6
501-1 000	250	210 481	3,5
1 001-2 000	153	255 771	4,2
2 001-5 000	96	322 656	5,3
5 001-10 000	49	364 025	6,0
10 001-20 000	22	322 893	5,4
20 001-50 000	21	744 037	12,3
50 001-100 000	9	672 605	11,6
100 001 -	11	1 899 865	49,1
Summa	**1 468**	**4 951 260**	**100,0**

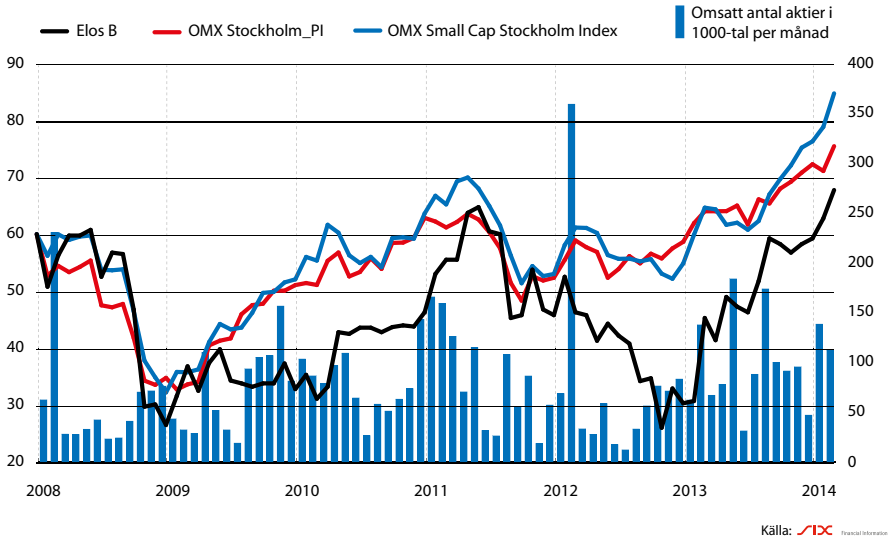
Uppdelning aktieslag, 2013-12-31

Aktieslag	Antal aktier	Andel i % av röster	Andel i % av kapital
A	1 099 740	69,0	18,2
B	4 951 260	31,0	81,8
Summa	**6 051 000**	**100,0**	**100,0**

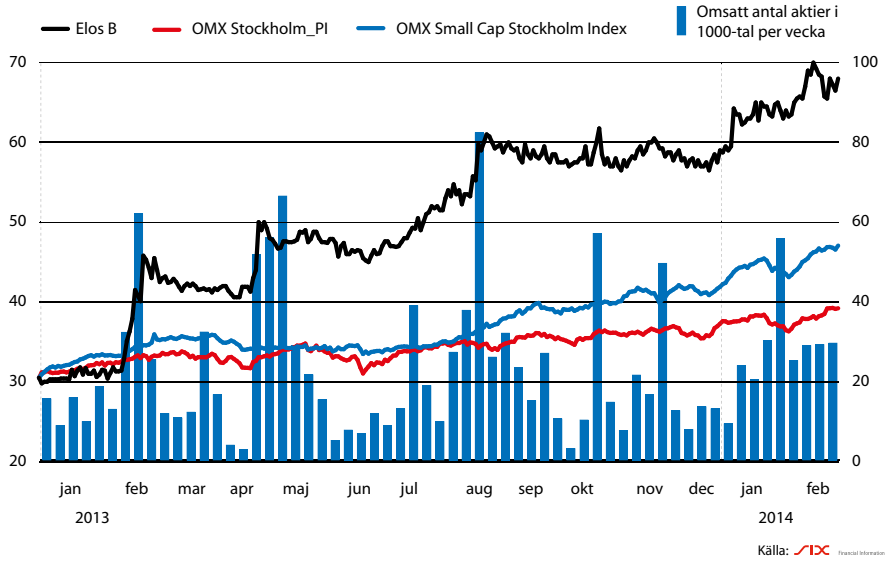
De största aktieägarna i Elos AB (publ)
Enligt Euroclear AB, 2013-12-31

	A-aktier	B-aktier	Totalt	% av aktiekapital	% av röster
Familjen Öster inkl bolag	378 826	187 980	566 806	9,4	24,9
Familjen Runmarker	297 946	201 180	499 126	8,2	20,0
Familjen Nilsson	260 880	107 227	368 107	6,1	17,0
Familjen Molin	136 000	163 100	299 100	4,9	9,6
Nordea Investment Funds	0	672 777	672 777	11,1	4,2
Magledal Holding APS	0	365 400	365 400	6,0	2,3
Ulrika Erlandsson	26 088	72 304	98 392	1,6	2,1
Unionen	0	219 500	219 500	3,6	1,4
Familjen Ulfenborg	0	181 560	181 560	3,0	1,1
Jyske Bank General Settlement Acc	0	131 620	131 620	2,2	0,8
Övriga	0	2 648 612	2 648 612	43,9	16,6
Summa	**1 099 740**	**4 951 260**	**6 051 000**	**100,0**	**100,0**

Elosaktiens utveckling och omsättning, januari 2008 – februari 2014

Elosaktiens utveckling och omsättning, januari 2013 – februari 2014

Data per aktie		2013	2012*	2011	2010	2009**	2009***
Resultat efter skatt kvarvarande verksamheter, före utspädning	kr	5:39	1:35	2:11	1:92	-0:18	0:26
Resultat efter skatt kvarvarande verksamheter, efter utspädning	kr	5:32	1:35	2:11	1:86	-0:17	0:25
Resultat efter skatt, totalt före utspädning	kr	5:39	1:35	2:11	4:75	0:26	0:26
Resultat efter skatt, totalt efter utspädning	kr	5:32	1:35	2:11	4:60	0:26	0:25
Utdelning (2013 förslag)	kr	2:00	1:00	1:50	1:50	-	-
Eget kapital	kr	38:48	33:37	35:74	34:75	-	31:01
Börskurs 31/12	kr	59:50	30:50	46:00	46:50	-	33:00
Direktavkastning	%	3,4	3,3	3,3	3,2	-	-
Börskurs/Eget kapital	%	154,6	91,4	128,7	133,8	-	106,4
Genomsnittligt antal aktier vid full konvertering	tusen	6 180	6 180	6 193	6 237	-	6 237
Antal aktier vid årets slut	tusen	6 051	6 051	6 051	6 051	-	6 051

Hänsyn har tagits till konvertibler utgivna 2008-07-01 samt 2011-07-01.
*) Jämförelsetal för 2012 har justerats pga ändrad redovisningsprincip av pensioner enligt IAS 19R.
**) Justerad för försäljningen av Elos Precision 2010, som redovisas som avvecklad verksamhet.
***) Oförändrad från tidigare rapporterade data, d v s inklusive Elos Precision.

Tydliga strategier för tillväxt med fortsatt lönsamhet

Vision

Elos är den partner innovativa och krävande kunder föredrar, erbjudande helhetslösningar vilka förbättrar kundens konkurrenskraft. Vi tillhandahåller avancerad expertis och ett kompromisslöst kvalitetsarbete som skapar värde för våra kunder.

Strategi

Den övergripande strategin är att fokusera på koncernens verksamhet och struktur mot områden där en väsentlig marknadsposition kan uppnås. Inriktningen är att skapa en mer koncentrerad verksamhetsbas inom segment där en kritisk massa kan uppnås.

Måluppfyllelse			2013	2012
Tillväxt	%	>10	11,8	4,3
Avkastning på operativt kapital	%	>15	11,7	4,4
Avkastning på eget kapital	%	>15	15,0	3,9
Andel riskbärande kapital	%	>30	48,7	42,8
Tillgänglig likviditet/omsättning	%	6-12	15,9	14,2

	Mål	Strategiska verktyg	Utfall 2013	Aktiviteter 2014
Kunder	Elos är kundernas förstaval.	Hög kvalitet. Aktiv partner med kunderna i arbetet med att utveckla produkter. Förmåga att leverera helhetslösningar.	Positionen som den ledande leverantören inom dentala implantat stärktes. Inom övriga segment förbättrades marknadspositionerna.	Erbjuda ett ökat serviceinnehåll. Fortsatt arbete med befintliga kunder i syfte att utveckla affärsrelationen.
Tillväxt	Uppnå en stabil organisk tillväxt som överstiger 10 procent per år.	Ytterligare stärka samarbetet med befintliga kunder. Key Account Management. Selektiv bearbetning av nya kunder. Utveckling av egna produkter.	Organisk tillväxt med 11,8 procent. Försäljning av OEM-produkter ökade med 40 procent. Lansering av nya produktplattformen Elos Fixturlaser NXA.	Tydligare marknadsföring av koncernens kunderbjudanden. Introduktion av tre nya strategiskt viktiga kunder inom Elos Medtech.
Lönsamhet	Elos ska tillhöra de mest lönsamma företagen inom koncernens verksamhetsområden.	Ökad automatisering. Snabbare omsättningshastighet på tillgångar. Aktiv kostnadskontroll.	Rörelsemarginalen förbättrades. EBITDA-marginalen uppgick till 18,5 procent och EBIT-marginalen uppgick till 10,0 procent.	Fokus på ökat kapacitetsutnyttjande. Investeringar i ökad automatisering samt utökad kapacitet i Tianjin. Fortsatt bra kostnadskontroll.
Medarbetare	Elos ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.	Kontinuerliga medarbetarenkäter. Utveckling av Performance Management.	Uppförande av aktivitetsplaner med fokus på kompetensutveckling.	Nedbrytning av mål ska genomföras på individnivå.

Affärsområde Medicinteknik – Elos Medtech

Stark tillväxt och förbättrade marknadspositioner har bidragit till förbättrad lönsamhet

Elos Medtech har successivt utvecklats till en av Europas ledande aktörer gällande utveckling och tillverkning av medicintekniska produkter, exempelvis dentala och ortopediska implantatsystem och instrument. Andra viktiga affärsområden för Elos Medtech är hörapparater, injektionssystem för diabetiker och produkter inom diagnostik. Elos Medtechs kunder utgörs av globalt ledande företag inom sina affärsområden.

Elos Medtechs strategi bygger på ett nära samarbete med kunderna, och ska därmed som strategisk utvecklings- och produktionspartner leda hela processen, från utveckling, design och konstruktion till produktion och leverans av färdiga produkter. Oavsett segment tillhandahåller Elos Medtech en individuell helhetslösning för kunden som skapar en besparing eller effektivisering, vilken också möjliggör att kunden kan fokusera på sin kärnverksamhet.

Under 2013 noterade Elos Medtech en stark tillväxt, ökade marknadsandelar och en förbättrad lönsamhet.

Efterfrågan på medicinteknikprodukter är delvis konjunkturkänslig, vilket är speciellt tydlig när det gäller produkter där patienten själv står för en betydande del av kostnaden, exempelvis dentala implantat och hörapparater. Under 2013 noterade Elos Medtech en förbättrad efterfrågan och kunde samtidigt dra fördel av de effektiviseringar i produktion och andra processer som är ett resultat av det omfattande investeringsprogram om cirka 190 mkr som genomfördes under perioden 2010 – 2012. Investeringarna omfattade utbyggnad, effektiviseringar och kvalitetsförbättringar i produktionen i såväl Timmersdala som Gørløse, uppbyggnaden av verksamheten i Tianjin samt förvärvet av Microplast.

Genomförda investeringar gör att Elos Medtech förfogar över en effektiv produktionsstruktur, där produktionsvolymen väsentligen kan ökas med befintliga resurser.

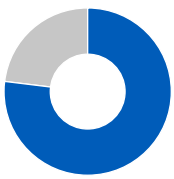
I Timmersdala gav de genomförda investeringarna god effekt. Genom kvalitetshöjande insatser har flaskhalsar i produktionen eliminerats och produktiviteten förbättrats. I Timmersdala

Affärsområde Medicinteknik

Resultaträkning, mkr	2013	2012	2011
Nettoomsättning	368,1	327,3	295,6
Kostnad för sålda varor	-272,9	-270,2	-241,1
Bruttoresultat	**95,2**	**57,1**	**54,5**
Försäljningskostnader	-15,7	-17,1	-17,1
Administrationskostnader	- 34,7	-34,3	-30,3
Utvecklingskostnader	-9,1	-8,9	-8,6
Övriga rörelseintäkter/kostnader	0,7	0,4	1,1
Rörelseresultat	**36,4**	**-2,8**	**-0,4**
Nyckeltal			
Rörelsemarginal, %	9,9	-0,9	-0,1
Bruttoinvesteringar exkl aktier, mkr	11,5	34,7	79,6
Medelantal anställda	371	376	327

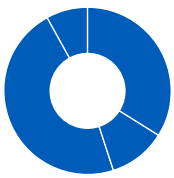
Koncernens nettoomsättning

Medicinteknik	77 %
Mätteknik	23 %

Försäljning per segment

Dental	34 %
Orthopaedics	11 %
Medical Devices	47 %
Diagnostics	8 %

ökade volymerna väsentligt under året samtidigt som kostnaderna kunde reduceras. Även i Gørløse fortsatte arbetet med att effektivisera i samtliga led för att förbättra produktiviteten. Fokus under 2013 har varit att öka automatiseringsgraden bland annat genom installation av sex robotsystem. I Tianjin genomfördes flera projekt i kvalitetshöjande syfte. Insatserna gav god effekt och omsättningsökningen för året uppgick till 25 procent, med i stort oförändrad bemanning. Produktionsmässigt var huvuddelen av ökningen en infasning av nya produkter, bland annat avsedda för leveranser till Novo Nordisks anläggning i Tianjin, som tillverkar insulinpennor för flergångsbruk.

Anläggningen i Tianjin utvecklas nu till en bas för leveranser till de av Elos Medtechs medicinteknikkunder som nu etablerar sig på den kinesiska marknaden.

Microplast har en modern produktionsanläggning i Skara. Verksamheten är framgångsrikt nischad till att utveckla och tillverka små precisionsdetaljer i olika typer av kvalificerade konstruktionsplaster till kunder inom medicin- och bioteknik. Kapacitet finns även för kvalificerad efterbearbetning och montering, även i renrumsmiljö. Med produktion 24 timmar om dygnet, sju dagar i veckan, är produktionsanläggningen i Skara mycket effektiv. Kapaciteten för både produktion och lagerhållning har byggts ut och Microplast attraherar nu allt fler stora kunder i Europa och Nordamerika.

Arbetet med att utvinna synergier mellan Microplast och de övriga enheterna inom Elos Medtech fortsatte under året. Den sammanlagda kompetensen att kunna tillhandahålla både mekaniska och polymera produkter gör att Elos Medtech kan erbjuda ett utökat kunderbjudande, vilket förstärker koncernens konkurrenskraft.

Elos Medtechs erbjudande

Elos Medtechs kunder är i huvudsak internationella företag med hela världen som marknad. Kraven på medicintekniska leverantörer är höga. För att möta de ökade kraven både från myndigheter och kunder gällande såväl kvalitet, utveckling som produktion fordras kontinuerlig kompetensutveckling. Detta gäller speciellt inom det regulatoriska området som exempelvis ökade kvalitetsnivåer och dokumentation ställda av myndigheterna i olika länder.

Att som leverantör kunna erbjuda en värdeskapande helhetslösning, från utveckling till leverans av kompletta produkter samt att vid sidan av kvalitetskrav även garantera en kontinuerlig utveckling, utvärdering och validering av processer är också nödvändiga för att kunna utveckla långsiktiga kundrelationer.

Elos Medtechs kunderbjudande, ”Complete Performance™” är en värdeskapande helhetslösning, vilken omfattar utveckling, konstruktion och regulatoriska krav via prototyp, test och förserier till produktion, behandling i renrum och logistik. Det är ett strategiskt arbetssätt som bygger på en hög intern kompetens och förståelse för produktens applikation samt ett nära samarbete med kunden. I design- och utvecklingsarbetet läggs den viktiga grunden för att både kunna garantera funktionen och att uppnå en nödvändig kostnadseffektivitet i konstruktion och produktion.

För att bibehålla Elos Medtechs höga kvalitet och ha kapacitet för att möta de ökade regulatoriska kraven har Elos Medtech kvalitetsavdelningar på respektive dotterbolag, vilka svarar upp till internationella certifieringar och de standarder som enskilda länder ställer på medicintekniska produkter. Kraven medför arbetsuppgifter såsom att ta fram dokumentation, tillverka proto-

typer och genomföra efterföljande tester i egna laboratorier. Testerna är både statiska och dynamiska, främst med inriktning mot hållfasthet. I Timmersdala är testlaboratoriet ackrediterat i enlighet med ISO 17025. Produktion av förserier sker alltid i de maskiner där den efterföljande serieproduktionen ska ske, vilket möjliggör validering i storskalig miljö och är ett effektivt sätt att säkerställa kvalitetskraven.

Produktionsstrukturen inom Elos Medtech anpassas kontinuerligt för hantering av både små och stora volymer med korta ledtider såväl som att likartade produkter kan tillverkas vid samtliga tre produktionsanläggningar i Sverige, Danmark och Kina. I renrummen sker funktionskontroll, montering av produkter, sterilförpackning och etikettering, allt i enlighet med rådande standarder.

Slutligen finns inom området logistik olika värdeskapande och flexibla lösningar i syfte att underlätta och förenkla kundernas lagerhållning. Exempelvis har Elos Medtech utvecklat ett VMI-system (Vendor Managed Inventory), som möjliggör en kontinuerlig levererans av rätt produkter i rätt tid, allt efter kundens förändrade behov.

Marknaden

Efterfrågan på Elos Medtechs produkter förbättrades successivt under 2013, påverkad av en förbättrad ekonomisk utveckling i västvärlden.

Generellt styrs efterfrågan av tre faktorer:

- Demografi, eftersom befolkningen i världen blir allt äldre
- En snabb kompetensutveckling inom ortopedi och kirurgi leder till att allt fler komplexa operationer kan utföras för varje år
- Utvecklingen av den ekomiska välfärden, som dels påverkar hur mycket ekonomiska medel som tillförs sjukvårdsbudgeterna i socialförsäkringssystemen, dels hur mycket enskilda konsumenter är villiga att med egna medel betala för i synnerhet dentala ingrepp.

Elos Medtechs kundstruktur består av tre grupper:

- Stora globala företag
- Specialiserade aktörer som i huvudsak arbetar med nischade produkter
- Lokala och regionala företag där verksamheten koncentreras till ett givet geografiskt område.

Oavsett kundgrupp gäller de omfattande regulatoriska kraven fullt ut och trenden är att kraven ställs allt högre för varje år, från både FDA i USA och motsvarande myndigheter inom EU.

Elos Medtech möter främst konkurrens från företag som även de är globala aktörer med hela världen som marknad. I Europa är de största konkurrenterna Cendres & Mètaux, Maillefer, Diener, Ruetschi och Hader i Schweiz samt Gbr Brassler och Helmut Klingel i Tyskland. I USA är de viktigaste konkurrenterna Symmetry, Orchid och Veridiam. Globala medicinteknikföretag med egen produktion är också konkurrenter.

Dental

De dentala produkterna inom Elos Medtech kan delas in i tre grupper: premium-, value- och low cost-segment. Mellansegmentet ”value” växer och här är Elos Medtechs ambition att öka marknadsandelarna.

Elos Medtechs produktion av dentala produkter består i huvudsak av implantat, komponenter för implantatburen protetik samt instrument för dental implantatbehandling. Sedan ett flertal år tillbaka är Elos Medtech, som kontraktstillverkare, den globala marknadsledaren inom området.

De viktigaste geografiska marknaderna är Nordamerika, Tyskland, Kina och Ryssland. Den globala marknadsutvecklingen visade sammantaget en svag positiv tillväxt under 2013, som dock är en förbättring i jämförelse med en nolltillväxt under perioden 2010 – 2012. Tillväxten i efterfrågan är dock ojämnt fördelad. Nordamerika, den asiatiska marknaden och Ryssland var starkast, medan efterfrågan i länderna i södra Europa var vikande.

Lönsamheten för Elos Medtechs kunder inom det dentala området har varit under press sedan 2008. Detta har i allt större utsträckning lett till att de större aktörerna valt att dels minska antalet leverantörer och dels ställa högre krav på befintliga leverantörer. Denna utveckling har gynnat Elos Medtech, eftersom storleken på verksamheten, samt närvaron i både Europa och Kina, bevisar att koncernen är en internationell och långsiktig aktör med hög trovärdighet.

Inom Elos Medtech finns även en stark ambition att komplettera koncernens kontraktstillverkning med egna produkter. Här har vi noterat en stark utveckling under de senaste åren, framför allt för vår momentnyckel samt vårt digitala sortiment, vilket marknadsförs under varumärket ”Elos Accurate™”. Det digitala produktsortimentet består av produkter både för intra-oral skanning och för skanning på tandtekniska laboratorier samt även CAD/CAM-framställd individuell protetik. Tillväxten inom området egna produkter uppgick till cirka 40 procent under 2013.

Orthopaedics

Verksamheten inom Orthopaedics är främst inriktad på utveckling och tillverkning inom spine, d v s skruvar och implantat för hals- och ländrygg och skoliosbehandling, utveckling och tillverkning inom trauma, d v s implantat och plattor för frakturkirurgi samt mindre proteser för handkirurgi.

Elos Medtechs kunder är stora internationella medicinteknikföretag och lokala europeiska specialföretag. De sex största aktörerna har tillsammans en global marknadsandel på cirka 70 procent.

Segmentet Orthopaedics är Elos Medtechs potentiellt största tillväxtområde. Som en relativt liten leverantör är målsättningen

att öka storleken med fortsatt bibehållen lönsamhet. I första hand kommer utvecklingsarbetet att ske inom trauma och spine, där vår kompetens ökat markant de senaste åren.

Efterfrågan inom Orthopaedics ökade med cirka fem procent under 2013. Elos Medtechs strategi är att växa genom att bredda erbjudandet inom området trauma, vilket främst kan uppnås genom att vidareutveckla partnerskap med några nyckelkunder.

Medical Devices

Inom Medical Devices är verksamheten dels inriktad på utveckling och tillverkning av produkter med hög precision för diabetesbehandling, neuro- och hjärtkirurgi, dels utveckling och tillverkning av andra implantat och komponenter som benförankrade hörselimplantat och komponenter till traditionella hörapparater.

Medical Devices visade på god tillväxt under året, diabetesmarknaden har en fortsatt stabil tillväxt medan området för hörapparater generellt visar en svag tillväxt med undantag för vissa nischmarknader. Samarbetet med Novo Nordisk fördjupades ytterligare och i Tianjin ökade produktionen av detaljer till insulinpennor för flergångsbruk. Under året påbörjades tillverkning av flera nya produkter, främst detaljer till hörapparater. Inom området hjärta/kärl tillverkar Microplast detaljer avsedda för pacemakers.

Diagnostics

Inom området Diagnostics dominerar tillverkning av produkter som används i samband med analyser av allergier, autoimmuna sjukdomar och liknande typer av analyser. Vidare levereras komponenter som ingår i olika typer av analysutrustning.

Segmentet Diagnostics visar en fortsatt bra tillväxt. Kunderna är verksamma på en global marknad, ofta med marknadsledande positioner. Ambitionen är att förstärka Elos Medtechs position inom Diagnostics. Konkurrensen är hård men under 2013 har ett omfattande utvecklingsarbete förts med flera kunder som kommer att avslutas under innevarande år och förhoppningsvis leda till framtida serieproduktioner.

Utvecklingen under 2013

Nettoomsättningen ökade till 368,1 mkr (338,2) motsvarande en ökning med knappt 14 procent. Rörelseresultatet uppgick till 36,4 mkr (-2,8) och rörelsemarginalen till 9,9 procent (-0,9).

Resultatförbättringen beror främst på att koncernens tidigare investeringsprogram avseende effektiviseringar i produktionen successivt fick full effekt under verksamhetsåret samt av en positiv volymutveckling.

Framtiden

Eftersom investeringsprogrammet bidragit till en god avkastning i form av höjd kvalitet och förbättrad produktivitet finns det fog för att spänna bågen ytterligare för de kommande åren. De strategier som legat till grund för att uppnå tillväxt hos befintliga kunder och inleda samarbeten med nya kunder i syfte att öka omsättningen och förbättra resultatet har varit framgångsrika. En framtida positiv utveckling bygger på förmågan att öka flexibiliteten, att tidigt anamma ny teknik i produktionen och att driva ett kontinuerligt förbättringsarbete.

Utvecklingen av koncernens serviceerbjudande baseras på en hög marknadskunskap och förståelse för förändrade förutsättningar. Värdet för Elos Medtechs kunder är nya affärsmöjligheter, vilka baseras på vår djupa expertkunskap och vårt totala engagemang och åtagande. Kortare leveranstider och förmågan att snabbt kunna hantera variationer i efterfrågan är starka konkurrensfaktorer.

Genomförd förstärkning av marknadsorganisationen under 2013 medför att vi intensifierar arbetet med att bredda vår kundbas och utveckla tillväxtmöjligheter genom ett närmare samarbete med våra kunder. Vår ambition är att fördjupa våra kundrelationer baserat på ett ömsesidigt förtroende och långsiktighet genom ett mer strukturerat arbetssätt enligt säljmodellen KAM (Key Account Manager). Ett förtroendefullt samarbete och partnerskap är framgångsfaktorer då förståelse, flexibilitet och tillförlitlighet skapar ett konkurrenskraftigt värde för kunden. Inom Elos Medtech har ett intensivt utvecklingsarbete förts under en längre tid med ett flertal kunder. Det finns goda förhoppningar att en rad av dessa projekt kan komma att övergå till regelrätt serieproduktion under innevarande år.

Affärsområdet Mätteknik – Elos Fixturlaser

Elos Fixturlaser har befäst sin ställning som den mest innovativa utvecklaren och leverantören inom axeluppriktning

Industrikonjunkturen i världen rörde sig under 2013 i sidled och ledde för Elos Fixturlasers del till en marknad som under första halvåret visade en tillfredsställande tillväxt, men där efterfrågan under årets senare del mattades av. Glädjande var att leveranserna till vindkraftsindustrin återhämtade sig under året, efter en nedgång 2012.

Elos Fixturlaser är en global aktör och ledande när det gäller att utveckla, tillverka och marknadsföra innovativ och användarvänlig utrustning för axeluppriktning. Majoriteten av slutkunderna återfinns inom process-, kraft-, verkstads- och vindkraftsindustrin. Produkterna används för att säkerställa en korrekt uppriktning av maskiner, vilket minimerar onödigt slitage och oplanerade produktionsstopp.

Inom Elos Fixturlaser drivs ett kontinuerligt utvecklingsarbete där konstruktion och användarvänlighet anpassas noga till varandra. Produktfamiljen utgörs av ett komplett sortiment av instrument för axeluppriktning, geometriska mätningar av planhet, rakhet, lagergångsmätningar samt uppriktning av remdrifter. De olika funktionerna kan kombineras genom ett enkelt system för uppgradering och kan således möta olika typer av mät- och uppriktningsbehov.

Gemensamt för instrumenten är att operatören guidas genom arbetsförloppet via stora, tydliga skärmar, hela vägen till avslutad mätning och en dokumentation av genomfört arbete. Utmärkande för samtliga axeluppriktningsverktyg från Fixturlaser är att två mätenheter används, två laserstrålar och två detektorer. Med en integrerad innovativ teknik, CCD-sensorer och linjelaser har i praktiken allt behov av grovuppriktning eliminerats.

Elos Fixturlaser är certifierat enligt ISO 9001 och ISO 14001 och är även certifierad leverantör av EX-klassade uppriktningssystem.

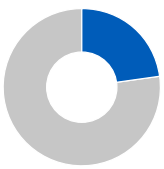
Affärsområde Mätteknik

Resultaträkning, mkr	2013	2012	2011
Nettoomsättning	111,3	106,5	118,6
Kostnad för sålda varor	-46,5	-43,8	-46,0
Bruttoresultat	**64,8**	**62,7**	**72,6**
Försäljningskostnader	-21,5	-21,3	-20,3
Administrationskostnader	-9,1	-9,6	-8,6
Utvecklingskostnader	-14,2	-4,9	-13,2
Övriga rörelseintäkter/kostnader	0,8	0,5	2,2
Rörelseresultat	**20,8**	**27,4**	**32,7**

Nyckeltal			
Rörelsemarginal, %	18,7	25,7	27,6
Bruttoinvesteringar exkl aktier, mkr	8,2	14,8	1,8
Medelantal anställda	48	44	42

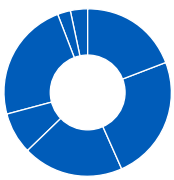
Koncernens nettoomsättning

Mätteknik	23 %
Medicinteknik	77 %

Försäljning per segment

Distributörer i Nord- och Sydamerika	30 %
Distributörer i Europa	24 %
Distributörer i Asien	10 %
OEM-marknaden	29 %
Övriga världen	3 %
Specialkunder	4 %

Global marknad

Elos Fixturlasers marknad är global. Produkterna säljs i fler än 70 länder, i huvudsak på marknaderna i Europa, Nord- och Sydamerika, Asien och Australien. Totalmarknaden beräknas vara värd 700-800 mkr i slutkundspris. Elos Fixturlasers marknadsandel uppskattas till en dryg tredjedel och konkurrens möts på samtliga marknader, i huvudsak av två andra aktörer, tyska Prüfttechnik och svenska Damalini.

Kunderna nås genom fyra olika försäljningskanaler. Majoriteten av försäljningen sker via ett nätverk av distributörer och egna marknadsbolag, som verkar på avgränsade geografiska marknader. Konkurrensfördelarna för Elos Fixturlasers produkter är användarvänlighet och ett sortiment som täcker behoven inom industrin. Viktigt för kunderna är också närheten till service av maskiner och kompetens för kalibrering, uppgradering av programvara samt utbildning. Den tredje försäljningskanalen utgörs av så kallade private label, bestående av kunder på OEM-marknaden, som marknadsför och säljer Elos Fixturlasers produkter under egna varumärken. Slutligen utvecklas och tillverkas produkter till en grupp specialkunder, vilka är användare med mycket speciella krav. Dessa kunder efterfrågar ofta anpassade tekniska lösningar för särskilda behov.

Utvecklingen under 2013

Elos Fixturlasers omsättning för 2013 uppgick till 111,3 mkr (106,5), en ökning med knappt fem procent. Rörelseresultatet uppgick till 20,8 mkr (27,4) och rörelsemarginalen till 18,7 procent (25,7). I en marknadssituation där efterfrågan på insatsvaror till det stora flertalet industrigrenar generellt visade en nolltillväxt noterades dock en återhämtning inom vindkraftsindustrin, där investeringarna i nya anläggningar och maskiner ökade efter ett svagt 2012.

Efterfrågan på Elos Fixturlasers produkter var ojämn sett över hela året, där första halvåret hade en tillfredsställande utveckling med god tillväxt, medan andra halvårets slut blev en besvikelse med en betydande nedgång i omsättningen, jämfört med föregående år.

Utvecklingsarbetet inom Elos Fixturlaser under verksamhetsåret präglades av att Fixturlaser NXA-systemet färdigställdes och lanserades under första halvåret samt vidare utveckling av en premiumvariant av Fixturlaser NXA-systemet. Introduktionen störddes av initiala kvalitetsproblem som dock snabbt kunde rättas till. Mot slutet av året nominerades Fixturlaser NXA till ”Product of the Year” av den amerikanska branschtidningen Plant Engineering. I månadsskiftet november/december lanserades Fixturlaser NXA Ultimate, det hittills mest avancerade systemet inom Elos Fixturlasers produktportfölj.

Framtiden

Marknaden för Elos Fixturlasers produkter står ofta i direkt relation till den industriella världskonjunkturen och en generell uppfattning bland konjunkturbedömare är att även innevarande år blir en period med begränsad tillväxt för industrin.

För att förbättra konkurrenskraften och vinna ytterligare marknadsandelar på den globala marknaden fortsätter Elos Fixturlaser att satsa på utveckling av såväl nya applikationer till befintliga system som helt nya produkter. Den nya Fixturlaser NXA-familjen kompletterades med en ”instegsmodell”, som i mars 2014 lanserades vid Underhållsmässan i Göteborg.

Med helt nya plattformar, som bl a erbjuder en hög flexibilitet, befäster Elos Fixturlaser sin ställning som den mest innovativa utvecklaren och leverantören inom axeluppriktning.

I kombination med systemet Fixturlaser Go i mellanprissegmentet kommer Elos Fixturlaser under innevarande år att förfoga över moderna och nyutvecklade produktserier som täcker alla behov av laserbaserad uppriktning. Som en komplett leverantör finns goda möjligheter att kunna öka marknadsinsatserna, från såväl den egna organisationen som via nätverket av distributörer. Sammantaget görs bedömningen att de nya Fixturlaser NXA-produkterna tillsammans med övriga produktlanseringar kommer ge en positiv volymutveckling under 2014.

Ansvarsfullt företagande – Corporate Social Responsibility (CSR)

Elos är ett globalt företag, med hela världen som marknad.

Verksamheten i form av utveckling, produktion och kvalitetsarbete sker i Sverige, Danmark och Kina.

Som en internationell organisation är Elos medveten om behovet av och fördelarna med ett socialt ansvar. Det är en viktig drivkraft inom Elos att vi ur ett samhällsperspektiv uppfattas som ett företag som tar ansvar för de anställda och vår miljö. Därför ska Elos inte endast fokusera på ekonomi och lönsamhet, utan även värdera resultaten i verksamheten så att dessa fortlöper effektivt utan att på ett negativt sätt påverka människor och vår miljö.

Elos arbetssätt motsvarar väl de etiska, juridiska, kommersiella och offentliga förväntningar som ställs på verksamheten av de samhällen där vi verkar. Socialt ansvar är en ledstjärna för varje fattat beslut och på alla områden i företaget.

Elos policy för ett ansvarsfullt företagande bygger på att CSR-arbetet utgår från att dels säkerställa en trygg och säker arbetsplats för samtliga medarbetare, dels att förstärka koncernens affärsmöjligheter på en konkurrensutsatt marknad. Målsättningen är att Elos ska uppfattas som ett affärsmässigt framgångsrikt företag som samtidigt står för pålitlighet, ansvarstagande och hög etik.

Som företag har Elos en rad intressenter: kunder, medarbetare, ägare, leverantörer, politiker och opinionsbildare samt myndigheter på lokal, nationell och internationell nivå. Störst påverkan har Elos gentemot kunder, medarbetare och ägare – och det är de som har störst möjlighet att påverka Elos operativa arbete.

För kunderna är det avgörande att vi levererar produkter och tjänster med dokumenterad kvalitet. I kvalitetsaspekten ligger även en förväntan om miljöhänsyn. För medarbetarna är det viktigt att Elos är en ansvarsfull arbetsgivare med en säker och attraktiv arbetsmiljö. Elos medarbetare är i många fall specialiserade, med unika kompetenser. Därför är det angeläget att Elos alltid visar i handling att vi erbjuder en attraktiv arbetsplats och agerar ansvarsfullt vid förändringar. Det är också av vikt att kompetensutvecklingen är kontinuerlig samt att ägare och ledning lyckas kommunicera hur Elos utvecklas och vilka framtida möjligheter som finns inom företaget. Ägarna ställer krav på att Elos ska bidra till ett långsiktigt värdeskapande men också att vi, som ett företag inom valda marknadsområden, förväntas verka för en hållbar utveckling och identifiera hållbara affärsmöjligheter som säkrar tillväxten.

I de affärsmässiga samarbeten Elos har med andra företag, exempelvis utveckling av nya produkter, finns ömsesidiga krav på tydlighet och transparens. Elos trovärdighet gentemot politiker, opinionsbildare och myndigheter på såväl lokal, nationell och internationell nivå bygger på att vi tar ett ansvar för miljö och människa och alltid står för ett klanderfritt affärsetiskt uppträdande. Vårt förhållningssätt kräver analys och eftertanke, inte minst beroende på att Eloskoncernen expanderar genom att bygga och utveckla verksamheter i länder utanför Skandinavien.

Det finns en rad andra intressenter i vår omgivning som också påverkas av eller påverkar Elos. Det rör alla människor som direkt eller indirekt kommer i kontakt med vår verksamhet och här har vi ett ansvar att agera öppet och korrekt gentemot samtliga dessa parter.

Gemensamma värderingar

Elos har under flera år arbetat med och skapat en gemensam värdegrund i syfte att uppnå en långsiktig och hållbar utveckling. Genom att konsekvent kommunicera värdegrunden inom koncernen och säkerställa att vi lever som vi lär genererar Elos ett förtroende från kunder, medarbetare, leverantörer och ägare. Målsättningen är att alltid leva upp till de förväntningar som omvärlden har på koncernen, avseende kvalitet i allt vi gör. En vision om hur vi ska utvecklas och noga utarbetade policyer är grunden för Elos verksamhet, vilket sammanfattats i tre värdeord som beskriver våra gemensamma värderingar:

Passionerad – Vi är engagerade, vi har viljan och vi är övertygade. Med en positiv inställning driver vi vår utveckling framåt och finner lösningar. Samarbete och gemenskap är viktigt, så att kunder och vi själva har glädje i arbetet.

Trovärdig – Inom Elos är vi öppna och ärliga. Vi tar ansvar för våra handlingar och produkter och håller det vi lovar. Vi tillämpar våra policyer i vårt dagliga arbete och påverkar våra leverantörer och partners att arbeta i linje med vårt arbetssätt.

Resultatorienterad – Genom att ta initiativ och vilja vinna når vi målen som skapar värde för kunden. Våra mål ska vara ambitiösa och nåbara och väl förankrade hos oss och våra kunder. Genom samarbete och delaktighet skapar vi bästa gemensamma värde för helheten.

Jämställdhet och mångfald

Elos erbjuder samtliga anställda och arbetssökande lika möjligheter, oavsett etnicitet, kast, nationellt ursprung, religion, ålder, funktionshinder, kön, civilstånd, graviditet, sexuell läggning, fackligt medlemskap eller politisk tillhörighet.

Under 2013 var medelantalet anställda 424 (424) personer, fördelade på 67 (67) procent män och 33 (33) procent kvinnor. På chefsbefattningar var fördelningen 71 (77) procent män och 29 (23) procent kvinnor. Målsättningen inom koncernen är att successivt öka antalet kvinnliga chefer.

Mänskliga rättigheter

Elos ska respektera de mänskliga rättigheterna för arbetstagare och behandla anställda med värdighet och respekt.

Barnarbete får inte förekomma. Föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar för medarbetarna är en självklarhet, liksom frihet att kommunicera. Elos medarbetare ska kunna kommunicera öppet med ledningen när det gäller arbetsförhållanden utan rädsla för repressalier, hot eller trakasserier. Inga former av diskriminering tolereras.

Elos ska bemöta sina anställda med respekt och värdighet och får inte utsätta dem för någon form av omänsklig eller förned-

rande bestraffning, fysiska, verbala eller sexuella övergrepp, eller hot om övergrepp eller trakasserier. Medarbetarenkäter ska genomföras regelbundet.

Anställdas villkor

Elos ska i rätt tid betala sina anställda en rättvis och marknadsmässig lön enligt lag eller rådande branschstandard (det som ger högst ersättning) i det aktuella landet samt erbjuda alla lagstadgade förmåner som sjukförsäkring, socialförsäkring och pensioner fullt ut.

Elos ska inte bryta mot lokala bestämmelser om arbetstid och ersätta övertid i enlighet med lokala lagar och förordningar som ett minimikrav. Anställda ska ha rätt till minst en ledig dag på en sjudagarsperiod och erhålla lön för semester och helgdagar i enlighet med lokal lagstiftning.

Löneavdrag som disciplinär åtgärd ska inte tillåtas, inte heller får något löneavdrag som inte nämnts i nationell lagstiftning tillåtas utan uttryckligt tillstånd av berörd arbetstagare. Alla disciplinära åtgärder ska registreras.

Ur ett hälso- och säkerhetsperspektiv är det en självklarhet att Elos tillhandahåller samtliga anställda en säker, hälsosam och hygienisk arbetsplats.

För att säkerställa de anställdas villkor åligger det på Elos att:

- genomföra effektiva program och system för att garantera arbetstagarnas säkerhet genom att minimera arbetsrelaterade olyckor och sjukdomar och ge effektivt skydd mot exponering av kemiska, biologiska eller fysiska faror i arbetsmiljön;
- identifiera och bedöma krissituationer, genomföra beredskapsplaner för nödsituationer på arbetsplatsen samt ha tillräckligt med nödutgångar, utrymningsvägar och utrustning för brandsläckning;
- genomföra regelbunden hälsoundersökning och säkerhetsutbildning för de anställda;
- tillhandahålla hygieniska toaletter och ge obegränsad tillgång till dricksvatten på arbetsplatsen;
- fortlöpande förbättra säkerheten genom att fastställa mål, initiera handlingsplaner och nödvändiga förbättringar som identifierats av interna eller externa bedömningar.

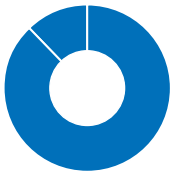
Elos får inte använda tvingad eller ofrivillig arbetskraft (t ex tvångsarbete, skuldsatta, eller ofrivilliga från kriminalvården). Arbetsgivare får inte behålla arbetstagares identitetshandlingar eller inneha inlåning från arbetstagarna. Arbetstagare ska erhålla en kopia av det skriftliga anställningsavtal som fastställer villkoren för deras anställning.

Utbildning och kompetensutveckling

Eftersom Elos utveckling och framtida framgångar är beroende av hög kvalitet, hela vägen från utveckling av produkter till slutleverans till kund, är utbildning och kontinuerlig kompetensutveckling ett prioriterat område. Inom koncernen förs det aktiva arbetet

Anställda per affärsområde

Medicinteknik	88 %
Mätteknik	12 %

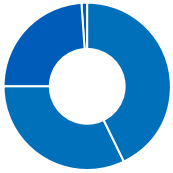
Anställningstid inom koncernen

< 5 år	51 %
6 – 10 år	15 %
11 – 15 år	18 %
> 16 år	16 %

Anställda per land

Sverige	43 %
Danmark	32 %
Kina	24 %
Övriga	1 %

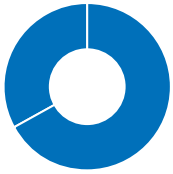
Åldersfördelning

< 29 år	24 %
30 – 39 år	30 %
40 – 49 år	24 %
> 50 år	22 %

Fördelning män/kvinnor i koncernen

Män	67 %
Kvinnor	33 %

såväl koncernövergripande som decentraliserat. En hörnsten i utvecklingen av koncernens organisation och kompetens är den befattningsrelaterade utbildningen. Genomförandet kan variera, från dagskurser till längre utbildningar. Som regel anpassas utbildningarna till de specifika behov som respektive enhet har. Ett exempel är GMP-utbildningen, som anställda inom Elos Medtech genomgår, vilket är en kontinuerlig utbildning som är viktig för att möta de ökande kraven på kompetens inom såväl regulatoriska villkor som behovet av stabila produktions- och arbetsprocesser.

Under 2013 har Elos utvecklat arbetet med att genomföra medarbetarundersökningar, för att skapa en tydligare grund för framtida utbildningsinsatser och kompetensutveckling. Ett system med arbetsnamnet Performance Management har inom ramen för medarbetarsamtalen gjort det möjligt att formulera definierade mål för varje enskild medarbetares utveckling.

För att skapa ett mer aktivt erfarenhets- och kompetensutbyte mellan koncernens enheter har studiebesök vid de olika enheterna organiserats, vilket ger en värdefull grund för att kunna etablera ”Best practice”-metoder för olika arbetsprocesser.

Elos satsningar på utbildning och kontinuerlig kompetensutveckling innebär också att attraktionskraften som arbetsgivare ökar.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljö och säkerhet är högt prioriterad inom Elos. Inom koncernen finns en ”nollvision” avseende arbetsskador. Sjukfrånvaron under 2013 uppgick till totalt 3,3 (3,0) procent. Frånvaro under 60 dagar eller mer uppgick till 1,3 (1,2) procent. Sjukfrånvaron är relativt jämnt fördelad mellan såväl kvinnor och män som mellan olika åldersgrupper. En kontinuerlig uppföljning och genomförande av nödvändiga åtgärder sker på lokal nivå.

Kvalitet är grunden i allt arbete inom Elos

Elos kunder ställer krav på trygghet och säkerhet i de produkter och processer vi levererar. För att nå ”noll fel” arbetar koncernens enheter i linje med de krav som olika typer av standarder ställer. Genom fristående kvalitetsavdelningar säkerställs att de regulatoriska kraven uppnås.

Verksamheterna är certifierade enligt ISO 9001, ISO 14001 och ISO 13485. I USA är Elos registrerade hos FDA (Food and Drug Administration) och arbetar i enlighet med amerikanska standarder som QSR och GMP. Lagar och förordningar styr också kvalitetsarbetet, exempelvis via SFS 1993:584 som bl a omfattar de påföljder som kan komma ifråga om lagstadgade krav inte uppfylls.

Enskilda kunder har även sina speciella krav, som styrs av deras organisationer och krav från myndigheter i de länder där de säljer sina produkter. I det reviderade Medicindirektivet MDD 93/42/EEC som trädde i kraft i mars 2010 markeras detta ytterligare, där vikten av en effektiv kontroll av underleverantörer poängteras. Det krävs en utökad dokumentation och kontroll av de processer som används för att trygga att produkten är säker. Vidare ökar kraven på dokumentationen för avsedd användning, valideringsrapporter, klinisk utvärdering m m. Ett ökat fokus läggs även på läckage av kemiska ämnen från t ex förpackningsmaterial som kommer i kontakt med produkten.

Begreppet ”Post Market Surveillance” har också fått en central roll, vilket innebär att det ska finnas en plan för hur produkter som släpps på marknaden systematiskt följs upp. Ovanstående medför även att kraven på våra kunder avseende uppföljning av sina leverantörer ökar. Det leder in sin tur till att antalet leverantörer kommer att minska, då det kommer att krävas ett mycket nära samarbete mellan kund och leverantör för att möta alla krav. Tillsammans med flera av Elos större kunder förs ett kontinuerligt arbete för att möta den nya kravbilden.

Inom koncernens samtliga enheter sker regelbundet uppföljningar och revisioner. Revisioner gällande ISO-standard, MDD 93/42/EEC m m, utförs av ackrediterade organisationer. Verksamheten följs även av kunderna själva, som kontrollerar efterlevnad mot såväl standard som egna krav.

Under 2013 reviderades koncernens verksamhet i sammanlagt 56 (38) mandagar. Dessutom tillkommer ytterligare tid för koncernens egen personal, som deltar under revisionerna samt utför interna revisioner för uppföljning.

Utöver detta har några av koncernens större kunder även investerat tid tillsammans med Elos i arbetet med att validera använda processer.

Antal revisionsdagar 2013

Produktions-anläggning	Kvalitetsrevisioner med kunder antal dagar	Certifierings-revisioner, antal dagar	CSR-revisioner, antal dagar
Elos Medtech Pinol A/S	7	12	0
Elos Medtech Timmersdala AB	10	13	0
Elos Medtech Tianjin Co. Ltd.	4	3	0
Elos Medtech Microplast AB	3	1	0
Total Medicinteknik	**24**	**29**	**0**
Elos Fixturlaser AB	1	2	0
Total Mätteknik	**1**	**2**	**0**

Begränsad miljöbelastning

Elos strävar efter att bevara resurser och minimera negativ påverkan på miljö, hälsa och säkerhet som kan förknippas med verksamheten och de produkter som framställs.

Samtliga produktionsenheter inom koncernen har en begränsad miljöbelastning på närområden och kontrollen över de miljöpåverkande processerna är mycket god. Ambitionen inom Elos är att miljöarbetet ska vara förebyggande och att strävan efter att ständigt förbättra produkter, processer och anläggningar för att minimera inverkan på miljön är stark. Relationerna med kommuner och grannar där företagen verkar också goda.

Inom koncernen förs även ett kontinuerligt arbete för att reducera elförbrukningen. Här är energikartläggningar en viktig bas för att definiera vilka aktiva åtgärder som kan genomföras för att erhålla ett optimalt resursutnyttjande.

Ett ansvarsfullt företagande stärker affärsmöjligheterna

Eftersom Elos är ett globalt företag med hela världen som marknad är ett konsekvent arbetssätt nödvändigt. Utveckling, produktion, marknadsföring och försäljning kretsar kring hög produktkvalitet och mycket omfattande regulatoriska krav och koncernens målmedvetna arbete med hållbarhet och CSR-frågor skapar en legitimitet av kvalitet i allt vi företar oss.

Genom att tydligt markera vikten av ett ansvarsfullt företagande och förmågan att leva som vi lär adderas värde till Elos varumärke. Externt framstår Elos som en trovärdig, stabil och attraktiv affärspartner, något som både förstärker existerande affärsrelationer och skapar nya affärsmöjligheter.

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Koncernen är verksam inom två affärsområden – Medicinteknik och Mätteknik. Tyngdpunkten finns inom Medicinteknik. Efter några år med stora investeringar är nu fokus på omsättningstillväxt samt förbättrad effektivitet.

Nettoomsättning och resultat

Koncernens nettoomsättning ökade under året med 11,8 procent (justerat för valutakursförändringar) och uppgick till 479,4 mkr (433,8). Valutakursförändringar under året, då främst den svenska kronans förstärkning mot den danska kronan, har medfört att nettoomsättningen påverkats negativt med 2,0 mkr. Orderingången ökade under året med 3,8 procent, justerat för årets valutakursförändringar, och uppgick till 460,5 mkr (447,6). Nettoomsättningen ökade för koncernens båda affärsområden, medan orderingång ökade för affärsområde Medicinteknik och minskade för affärsområde Mätteknik.

Rörelseresultatet förbättrades under året och uppgick till 48,0 mkr (18,1). Förbättringen är hänförlig till affärsområde Medicinteknik. En positiv volymutveckling i kombination med genomförda åtgärder har skapat en stabil resultatutveckling.

Koncernens finansnetto har påverkats positivt av valutakursdifferenser motsvarande 0,4 mkr (-1,5) och uppgick till -6,4 mkr (-9,5). Resultatet efter finansiella poster uppgick till 41,6 mkr (8,6).

Resultat efter skatt uppgick till 32,6 mkr (8,2), vilket motsvarar 5:39 kr (1:35) per aktie före utspädning. Valutakursförändringar har påverkat resultatet efter skatt med -0,1 mkr (-0,5).

Koncernens totalresultat uppgick till 37,0 mkr (4,7). Totalresultatet per aktie före utspädning uppgick till 6:11 kronor (0:77).

De jämförelsetal för helåret 2012 som påverkats av den ändrade redovisningsprincipen avseende pensioner enligt IAS 19R har justerats.

Medicinteknik

Affärsområdet är en av Europas ledande utvecklings- och produktionspartner av medicinteknikprodukter och komponenter som t ex dentala och ortopediska implantat och instrument. Affärsområdet marknadsförs som Elos Medtech. Verksamheten bedrivs vid anläggningar i Sverige, Danmark och Kina. Kunderna utgörs huvudsakligen av internationellt verksamma medicinteknikföretag inom marknadssegmenten Dental, Orthopaedics, Medical Devices samt Diagnostics.

Efterfrågutvecklingen för våra kunder inom Medicinteknik har påverkats av den ekonomiska utvecklingen. Detta är speciellt tydligt inom områden där patienten själv står för en betydande del av kostnaden. Inom vårt största segment, Dental, kan en positiv trend skönjas. Inom segment Orthopaedics uppvisar områdena Trauma och Spine fortsatt tillväxt. Inom segment Medical Devices har diabetesmarknaden en fortsatt stabil tillväxt medan området för hörapparater generellt visar en svag tillväxt med undantag för vissa nischmarknader. Segment Diagnostics visar fortsatt bra tillväxt.

Efter omfattande investeringar under åren 2010-2012 är nu fokus att utveckla affärsområdets kundbas. Under året har marknadsorganisationen stärkts för att kunna intensifiera arbetet med att bredda kundbasen och utveckla tillväxtmöjligheter. Etableringen i Tianjin, som är en del av koncernens strategi att växa geografiskt, är en bas för leveranser till koncernens medicinteknikkunder som etablerar sig på den kinesiska marknaden. Arbete pågår dessutom med att introducera nya kunder för verksamheten i Tianjin. Utöver ett ökat marknadsfokus prioriteras även utveckling av serviceerbjudandet bland annat i form av kortare leveranstider från produktion. Detta kommer att skapa möjligheter att erbjuda våra kunder bättre förutsättningar att möta variationer i efterfrågan.

Koncernens strategi är att inom affärsområdet utveckla egna produkter som kompletterar våra kunders produktsortiment, t ex olika typer av instrument. Introduktionen av dessa produkter, som lanserats under de senaste åren, har tagit längre tid än väntat. Tillväxten har under året uppgått till cirka 40 procent. De egna produkterna svarar nu för drygt 6 procent (5) av affärsområdets nettoomsättning.

Nettoomsättningen uppgick till 368,1 mkr (327,3) vilket, justerat för valutakursförändringar, motsvarar en ökning med 13,9 procent. Orderingången ökade och uppgick till 356,5 mkr (338,2). Detta motsvarar en ökning med 6,6 procent justerat för valutakursförändringar. I förhållande till omsättningen förklaras den lägre orderingången av att koncernens kunder i ökad grad förändrar sitt orderbeteende från tidigare års-/periodorder till ett prognosbaserat avropssystem, vilket är mer effektivt för båda parter.

Rörelseresultatet förbättrades och uppgick till 36,4 mkr (-2,8) vilket ger en rörelsemarginal på 9,9 procent (-0,9). Resultatförbättringen är främst hänförlig till den positiva volymutvecklingen i kombination med genomförda förbättringsåtgärder särskilt vid anläggningen i Timmerdala. Se även not 3.

Mätteknik

Affärsområdet består av Elos Fixturlaser som utvecklar, tillverkar och marknadsför laserbaserade uppriktnings- och positioneringssystem. Bolaget bedöms vara marknadsledande inom sina segment med en världsmarknadsandel på cirka 30 procent. Produkterna säljs huvudsakligen genom ett världsomspännande nätverk av distributörer.

Efterfrågan på affärsområdets produkter har försvagats successivt under andra halvåret även om vi ser en positiv utveckling inom vindkraftsegmentet. Utvecklingen i Nordamerika har fortsatt utvecklas positivt även om tillväxttakten avtagit mot slutet av året. Övriga marknader har visat en svag utveckling.

Introduktionen av Fixturlaser NXA, som även genomfördes under första halvåret, störddes av initiala kvalitetsproblem som även löstes under första halvåret. Vid månadsskiftet november/

december introducerades Fixturlaser NXA Ultimate som nu är det mest avancerade systemet i NXA-familjen. Marknadskommentarerna kring NXA-systemet är positiva. Bland annat har Fixturlaser NXA nominerats till tävlingen "Product of the year" av branschtidningen Plant Engineering i USA.

Under året har ytterligare utvecklingsinsatser genomförts för att vidare stärka marknadspositionen som en leverantör av det mest innovativa och användarvänliga produktsortimentet inom området mätsystem för uppriktning av roterande maskiner. Detta arbete kommer att resultera i nya produktintroduktioner 2014.

Nettoomsättningen för affärsområdet uppgick till 111,3 mkr (106,5) vilket motsvarar en ökning med 4,5 procent. Orderingången uppgick till 104,0 mkr (109,3), en minskning med 4,9 procent. Rörelseresultatet uppgick till 20,8 mkr (27,4). Det lägre rörelseresultatet förklaras främst av ökande utvecklingskostnader under året. Initiala kvalitetsproblem avseende den nyutvecklade produkten Fixturlaser NXA belastade resultatet med 1,3 mkr under andra kvartalet. Under fjärde kvartalet har ersättning avseende dessa kvalitetsproblem erhållits från leverantör och påverkat resultatet positivt med 1,5 mkr. Rörelsemarginalen uppgick till 18,7 procent (25,7). Se även not 3.

Investeringar

Efter några år med stora investeringar reducerades investeringstakten under 2013. Koncernens investeringar i byggnader, mark, maskiner och inventarier uppgick till 10,1 mkr (35,1). Därutöver har 9,2 mkr (13,1) investerats i balanserade utvecklingskostnader och 5,4 mkr (3,0) i övriga immateriella anläggningstillgångar.

Forskning och utveckling

I koncernens bolag sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete som en naturlig del av verksamheten. Utvecklingsarbetet sker ofta i nära samarbete med kunder. De kostnader som kan rubriceras som utvecklingskostnader uppgår till 23,2 mkr (13,8), varav avskrivningar på balanserade utvecklingskostnader uppgår till 3,2 mkr (2,5), samt årets investering på 9,2 mkr (13,1) som redovisats som tillgång. De sammantagna utvecklingsutgifterna motsvarar 6,8 procent (6,2) av koncernens nettoomsättning.

Personal

Vid årets slut hade koncernen 419 (429) heltidsanställda. Uppgifter om fördelning per land samt ersättningar till ledande befattningshavare, styrelse och övriga anställda framgår av not 1.

Finansiell ställning och likviditet

Koncernens balansomslutning har under året minskat med 8,7 mkr och uppgick till 530,4 mkr (539,1). Koncernens egna kapital uppgick till 232,8 mkr (201,9). Eget kapital per aktie uppgick till 38:48 kronor (33:37). Det egna riskbärande kapitalet uppgick vid årsskiftet till 258,3 mkr (228,8), vilket motsvarar 48,7 procent (42,4) av totalkapitalet. Koncernens soliditet uppgick till 43,9 procent (37,5).

Koncernens kassaflöde från den löpande verksamheten förbättrades och uppgick till 87,3 mkr (39,5). Kassaflödet efter investeringar och försäljning av anläggningstillgångar förbättrades och uppgick till 69,9 mkr (-2,0).

Koncernens nettolåneskuld minskade under året och uppgick vid årsskiftet till 172,6 mkr (223,8).

Koncernens likvida medel inklusive ej utnyttjade checkkrediter uppgick till 76,1 mkr (61,7).

De jämförelsetal för helåret 2012 som påverkats av den ändrade redovisningsprincipen avseende pensioner enligt IAS 19R har justerats.

Operativa risker

Elos kunder är verksamma inom olika branscher och segment. Med avseende på industristruktur och dess olika förutsättningar som gäller har koncernen indelats i två affärsområden: Medicinteknik och Mätteknik, där medicinteknikområdet är det största.

Avsikten med indelning är att på bästa sätt skapa en fokusering av kompetens och utrustning för att kunna ge kunder bästa möjliga service och produkter med lägsta möjliga risk. Några av de viktigaste faktorerna för Elos framgång och minimering av de operativa riskerna är:

- att Elos kunder är framgångsrika
- att tillsammans med koncernens kunder kontinuerligt förbättra vår och kundernas konkurrenskraft
- att verksamheten bedrivs effektivt vad avser intäkter, kostnader och kapitalbindning
- att verksamheterna har rätt kompetens, bl a inom produktutveckling samt kvalitets- och tillverkningsprocesser

Elos är verksamt på konkurrensutsatta marknader och försöker uppnå konkurrensfördelar genom att erbjuda produkter och tjänster med ett högt värdeinnehåll. Kontinuerligt pågår arbete med att utveckla och effektivisera utvecklings-, kvalitets-, produktions- och distributionsprocesserna inom koncernen.

Koncernens verksamheter, speciellt Medicinteknikområdet, regleras av ett flertal olika standarder och regelverk. Dessa ger riktlinjer och ställer krav på verksamheternas arbetssätt.
Exempel på dessa är ISO 9001, ISO 14001 och ISO 13485. Avvikelser från dessa standarder och regelverk kan påverka verksamheten negativt. Uppföljning och revision sker regelbundet

inom koncernens företag. Revisioner utförs, där så krävs, av ackrediterade tredjepartsorganisationer. Verksamheterna följs även i flera fall av de större kunderna som kontrollerar efterlevnad mot standard och egna krav.

Finansiella risker och riskstyrning

Koncernens finansiella instrument utgörs av derivat, banklån, skuldebrev och finansiell leasing. Huvudsyftet med dessa finansiella instrument är att finansiera koncernens verksamhet. Koncernen har även andra finansiella instrument såsom likvida medel, kundfordringar och leverantörsskulder som löpande uppstår i verksamheten. Vidare beskrivning av koncernens finansiella risker och riskstyrning återfinns i avsnitt för bokslutskommentarer och i not 41.

Miljöpåverkan

Koncernen bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken i ett dotterbolag och anmälningspliktig verksamhet i två dotterbolag. Dessa verksamheter består i huvudsak av produktion av precisionsmekanikprodukter och är jämförelsevis ren, vars produktion medför mycket begränsade utsläpp i luft och vatten. Vidare beskrivning av koncernens miljöarbete och miljöpåverkan finns i avsnitt för ”Ansvarsfullt företagande – CSR”.

Moderbolaget

Moderbolaget handlägger förutom centrala ledningsfrågor även koncernstödjande verksamheter som marknadssupport, finansiering och ekonomisk kontroll.

Moderbolagets nettoomsättning uppgick till 10,0 mkr (9,6). Resultatet efter finansiella poster uppgick till 16,5 mkr (-1,6). I resultatet ingår koncernbidrag med 25,0 mkr (4,0). Moderbolagets totalresultat uppgick till 8,9 mkr (2,4).

Andelen eget riskbärande kapital uppgick till 83,1 procent (78,5). Soliditeten uppgick till 82,6 procent (78,3). Moderbolagets likvida medel inklusive ej utnyttjade checkkrediter uppgick till 56,9 mkr (42,9).

Händelser efter räkenskapsårets utgång

Inga händelser av väsentlig betydelse har inträffat efter balansdagen.

Utsikter 2014

Den förbättrade marknadspositionen inom affärsområde Medicinteknik ger goda förutsättningar för tillväxt under 2014.

Inom affärsområde Mätteknik bedöms det nya Fixturlaser NXA-systemet tillsammans med kommande produktlanseringar att ge en positiv volymutveckling under 2014.

Ersättning till ledande befattningshavare

Vid årsstämman 2013 fattades beslut om riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare.

Riktlinjerna omfattar de personer som under den tid som riktlinjerna gäller ingår i koncernens ledningsgrupp (för närvarande verkställande direktören och ekonomichef), verkställande direktören för respektive dotterbolag i koncernen, samt marknadschef och kvalitetschef inom affärsområde Medicinteknik och utvecklingschef inom affärsområde Mätteknik. Riktlinjerna gäller för avtal som ingåtts efter årsstämmans beslut samt för de fall ändringar görs i befintliga avtal efter denna tidpunkt.

Bolaget ska erbjuda en marknadsmässig totalkompensation som möjliggör att ledande befattningshavare kan rekryteras och behållas. Kompensationen till bolagsledningen ska bestå av fast lön, rörlig lön, pension samt övriga ersättningar. Tillsammans utgör dessa delar individens totalkompensation. Den rörliga lönen kan variera beroende på befattning och avtal och kan utgöra maximalt 40 procent av fast lön. Verkställande direktören ska erhålla tjänstepension motsvarande ITP-planen samt ett tillägg på fyra basbelopp. Övriga medlemmar av bolagsledningen ska ha rätt till pensioner enligt ITP-planen eller motsvarande. Individuella pensionsavsättningar begränsas så att de är skattemässigt avdragsgilla för bolaget. Pensionsåldern är 65 år.

Ledningens anställningsavtal inkluderar uppsägningsbestämmelser. Enligt dessa avtal kan anställning vanligen upphöra på den anställdes begäran med en uppsägningstid av tre-sex månader och på bolagets begäran med en uppsägningstid av sex-tolv månader. För verkställande direktören ska gälla en uppsägningstid om upp till tjugofyra månader. Avräkning ska ske mot andra inkomster under uppsägningstiden.

Inför årsstämma 2014 föreslår styrelsen att samma riktlinjer som antogs vid årsstämman 2013 för ersättning till ledande befattningshavare skall gälla oförändrade.

Bolagsstyrning och styrelsens arbete

Information om bolagets styrning och styrelsens arbete under året återfinns i Bolagsstyrningsrapporten som kan hämtas på bolagets hemsida samt ingår på sidorna 43-45.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

	Tkr
Balanserade vinstmedel	75 283
Årets totalresultat	8 879
Totalt	**84 162**

Med beaktande av det yttrande som enligt aktiebolagslagen ska lämnas separat föreslår styrelsen att dessa vinstmedel disponeras på följande sätt:

	Tkr
Till aktieägarna utdelas kr 2:00 per aktie	12 102
I ny räkning överföres	72 060
Totalt	**84 162**

Utdelning

Styrelsen föreslår årsstämman att utdelning för verksamhetsåret 2013 lämnas med 2:00 kr (1:00) per aktie. Den totala aktieutdelningen uppgår enligt förslaget till 12,1 mkr (6,1).

Det är styrelsens uppfattning att en allsidig bedömning av bolagets och koncernens ekonomiska ställning medför att utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets och koncernens egna kapital samt bolagets och koncernens konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Av disponibla vinstmedel utgör 1 421 tkr av tillgångar värderade till verkligt värde.

Styrelsens förslag till avstämningsdag är den 5 maj 2014. Om årsstämman fattar beslut i enlighet med styrelsens förslag beräknas utdelningen utbetalas från Euroclear den 8 maj 2014.

Koncernens resultaträkning och rapport över totalresultat

Tkr		**2013**	2012*
Nettoomsättning	Not 2, 3	**479 448**	433 753
Kostnad för sålda varor		**-319 666**	-314 167
Bruttoresultat		**159 782**	119 586
Försäljningskostnader		**-36 934**	-38 048
Administrationskostnader	Not 5	**-52 827**	-50 276
Utvecklingskostnader		**-23 188**	-13 833
Övriga rörelseintäkter	Not 7	**3 767**	4 457
Övriga rörelsekostnader	Not 8	**-2 560**	-3 835
Rörelseresultat	Not 1, 3, 6, 9	**48 040**	18 051
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	Not 11	**3 460**	6 594
Övriga räntekostnader och liknande resultatposter	Not 12	**-9 865**	-16 102
Resultat efter finansiella poster		**41 635**	8 543
Skattekostnad	Not 14	**-8 999**	-392
Årets resultat		**32 636**	8 151
Hänförligt till moderbolagets aktieägare		**32 636**	8 151
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT			
Resultat efter skatt		**32 636**	8 151
Övrigt totalresultat			
Poster som ej kommer att omklassificeras till resultaträkning			
Aktuariella vinster och förluster		**2 872**	-2 718
Skatt		**-632**	598
		2 240	-2 120
Poster som kan komma att omklassificeras till resultaträkning			
Periodens omräkningsdifferenser		**4 516**	-5 578
Säkring av nettoinvestering		**-2 972**	5 290
Skatt		**553**	-1 124
		2 097	-1 412
Övrigt totalresultat, netto		**4 337**	-3 532
Årets totalresultat		**36 973**	4 619
Hänförligt till moderbolagets aktieägare		**36 973**	4 619
Årets resultat per aktie (kr)	Not 39	**5:39**	1:35

* Jämförelsetal för 2012 har justerats pga ändrad redovisningsprincip av pensioner enligt IAS 19R.

Koncernens balansräkning

Tkr		2013-12-31	2012-12-31*
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	Not 15	**21 866**	15 873
Goodwill	Not 16	**42 756**	41 605
Övriga immateriella tillgångar	Not 17	**16 436**	12 799
		81 058	70 277
Materiella anläggningstillgångar	Not 18		
Byggnader och mark	Not 19	**90 343**	92 879
Maskiner och andra tekniska anläggningar	Not 20	**113 823**	132 997
Inventarier, verktyg och installationer	Not 21	**12 166**	14 588
Pågående nyanläggningar	Not 22	**1 857**	631
		218 189	241 095
Finansiella anläggningstillgångar			
Uppskjuten skattefordran	Not 32	**2 216**	6 179
Långfristiga fordringar		**2 526**	4 223
Andra aktier och andelar	Not 25	**20**	-
		4 762	10 402
Summa anläggningstillgångar		**304 009**	321 774
Omsättningstillgångar			
Varulager m m			
Råvaror och förnödenheter		**37 607**	37 045
Varor under tillverkning		**21 361**	27 643
Färdiga varor		**56 623**	54 202
Förskott till leverantörer		**-**	528
		115 591	119 418
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	Not 41	**61 234**	61 097
Aktuell skattefordran		**2 358**	1 324
Övriga fordringar	Not 26	**9 120**	7 249
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 27	**6 920**	4 762
		79 632	74 432
Kassa och bank	Not 41	**31 189**	23 488
Summa omsättningstillgångar		**226 412**	217 338
SUMMA TILLGÅNGAR		**530 421**	539 112

* Jämförelsetal för 2012 har justerats pga ändrad redovisningsprincip av pensioner enligt IAS 19R.

Koncernens balansräkning

Tkr		2013-12-31	2012-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	Not 28		
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare			
Aktiekapital	Not 29	**37 819**	37 819
Övrigt tillskjutet kapital		**55 526**	55 526
Reserver		**-884**	-3 101
Balanserade vinstmedel		**140 393**	111 688
Summa eget kapital		**232 854**	201 932
Långfristiga skulder			
Avsättningar för pensioner	Not 31	**33 202**	34 212
Uppskjuten skatteskuld	Not 32	**25 427**	26 825
Övriga långfristiga avsättningar	Not 33	**76**	86
Långfristiga räntebärande skulder	Not 35, 37, 41	**108 469**	141 418
Summa långfristiga skulder		**167 174**	202 541
Kortfristiga skulder			
Checkräkningskredit	Not 34, 37, 41	**26 880**	32 514
Övriga räntebärande skulder	Not 35, 37, 41	**35 231**	39 164
Förskott från kunder		**1 917**	1 531
Leverantörsskulder	Not 41	**19 318**	18 635
Skatteskuld		**6 767**	1 502
Övriga skulder		**6 985**	7 673
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 36	**33 295**	33 620
Summa kortfristiga skulder		**130 393**	134 639
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**530 421**	539 112
STÄLLDA SÄKERHETER	Not 37	**166 527**	178 688
EVENTUALFÖRPLIKTELSER	Not 38	**437**	406

* Jämförelsetal för 2012 har justerats pga ändrad redovisningsprincip av pensioner enligt IAS 19R.

Koncernens kassaflödesanalys

Tkr		**2013**	2012
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		**41 636**	8 543
Återförda avskrivningar		**40 562**	36 151
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	Not 40	**2 660**	171
		84 858	44 865
Betald skatt		**-2 801**	79
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		**82 057**	44 944
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Minskning/Ökning av varulager		**5 902**	-1 089
Ökning av rörelsefordringar		**-179**	-5 031
Minskning/Ökning av rörelseskulder		**-498**	654
Kassaflöde från den löpande verksamheten	Not 40	**87 282**	39 478
Investeringsverksamheten			
Investeringar i anläggningstillgångar		**-21 273**	-41 965
Förvärv av andra aktier och andelar	Not 25	**-20**	-
Försäljning av anläggningstillgångar		**932**	494
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-20 361**	-41 471
Finansieringsverksamheten			
Minskning/Ökning av räntebärande skulder		**-6 499**	4 877
Upptagna långfristiga lån		**-**	21 588
Amortering av långfristiga lån		**-42 623**	-27 097
Realiserade finansiella kursdifferenser		**-4 338**	5 885
Utdelning till aktieägare		**-6 051**	-9 076
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-59 511**	-3 823
Årets kassaflöde		**7 410**	-5 816
Likvida medel vid årets början		**23 488**	29 803
Kursdifferens i likvida medel		**291**	-499
Likvida medel vid årets slut	Not 34, 40	**31 189**	23 488

Moderbolagets resultaträkning och rapport över totalresultat

Tkr		**2013**	2012
Nettoomsättning	Not 2, 4	**10 003**	9 598
Kostnad för sålda varor		**-**	-
Bruttoresultat		**10 003**	9 598
Administrationskostnader	Not 1, 5	**-18 519**	-15 304
Övriga kostnader	Not 8	**-76**	-19
Övriga rörelseintäkter	Not 7	**-**	43
Rörelseresultat	Not 6	**-8 592**	-5 682
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från andelar i koncernbolag	Not 10	**25 000**	4 002
Ränteintäkter, koncernbolag		**1 138**	1 973
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	Not 11	**52**	249
Räntekostnader, koncernbolag		**-157**	-388
Övriga räntekostnader och liknande resultatposter	Not 12	**-938**	-1 742
Resultat efter finansiella poster		**16 503**	-1 588
Bokslutsdispositioner	Not 13	**-3 008**	-1 035
Skatter	Not 14	**-2 297**	582
Årets resultat	Not 28	**11 198**	-2 041
Hänförligt till moderbolagets aktieägare		**11 198**	-2 041

RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT		
Resultat efter skatt	**11 198**	-2 041
Övriga poster som påverkar totalresultatet		
Poster som kan komma att omklassificeras till resultaträkning		
Säkring av nettoinvestering	**-2 972**	5 290
Skatt	**653**	-804
	-2 319	4 486
Övrigt totalresultat, netto	**-2 319**	4 486
Årets totalresultat	**8 879**	2 445
Hänförligt till moderbolagets aktieägare	**8 879**	2 445

Moderbolagets balansräkning

Tkr		2013-12-31	2012-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Övriga immateriella tillgångar	Not 17	**5 770**	3 422
		5 770	3 422
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier, verktyg och installationer	Not 21	**241**	464
		241	464
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernbolag	Not 23	**175 643**	175 643
Fordringar hos koncernbolag	Not 24	**13 376**	23 000
		189 019	198 643
Summa anläggningstillgångar		**195 030**	202 529
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos koncernbolag		**8 173**	18 129
Övriga fordringar	Not 26	**2 174**	949
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 27	**1 161**	909
		11 508	19 987
Kassa och bank	Not 41	**16 880**	6 547
Summa omsättningstillgångar		**28 388**	26 534
SUMMA TILLGÅNGAR		**223 418**	229 063
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	Not 28		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital	Not 29	**37 819**	37 819
Reservfond		**58 872**	58 872
		96 691	96 691
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		**75 283**	78 888
Årets resultat		**8 879**	2 445
		84 162	81 333
Summa eget kapital		**180 853**	178 024
Obeskattade reserver	Not 30	**4 740**	1 732
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	Not 31	**4 593**	4 766
Summa avsättningar		**4 593**	4 766
Långfristiga skulder			
Uppskjuten skatteskuld	Not 32	**401**	100
Långfristiga räntebärande skulder	Not 35, 37, 41	**2 550**	14 824
Summa långfristiga skulder		**2 951**	14 924
Kortfristiga skulder			
Checkräkningskredit	Not 34, 37, 41	**-**	3 673
Övriga räntebärande skulder	Not 35, 37, 41	**12 699**	1 700
Leverantörsskulder	Not 41	**689**	722
Skatteskuld		**1 624**	548
Skulder till koncernbolag		**12 308**	19 105
Övriga skulder		**301**	1 669
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 36	**2 660**	2 200
Summa kortfristiga skulder		**30 281**	29 617
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**223 418**	229 063
STÄLLDA SÄKERHETER	Not 37	**2 000**	2 000
ANSVARSFÖRBINDELSER	Not 38	**20 097**	40 210

Moderbolagets kassaflödesanalys

Tkr		2013	2012
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		**16 503**	-1 588
Återförda avskrivningar		**1 483**	1 323
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	Not 40	**1 193**	-961
		19 179	-1 226
Betald skatt		**-267**	-338
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		**18 912**	-1 564
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Minskning/Ökning av rörelsefordringar		**18 103**	-1 190
Minskning/Ökning av rörelseskulder		**-7 737**	1 767
Kassaflöde från den löpande verksamheten	Not 40	**29 278**	-987
Investeringsverksamheten			
Investeringar i anläggningstillgångar		**-3 608**	-711
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-3 608**	-711
Finansieringsverksamheten			
Minskning/Ökning av räntebärande skulder		**-3 673**	3 673
Amortering av långfristiga lån		**-1 275**	-1 700
Realiserade finansiella kursdifferenser		**-4 338**	5 885
Utdelning till aktieägare		**-6 051**	-9 076
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-15 337**	-1 218
Årets kassaflöde		**10 333**	-2 916
Likvida medel vid årets början		**6 547**	9 463
Likvida medel vid årets slut	Not 34, 40	**16 880**	6 547

Rapport över förändring i eget kapital – koncernen och moderbolaget

		Hänförligt till moderbolagets aktieägare				
KONCERNEN Tkr	Not 28	Aktie-kapital	Övrigt till-skjutet kapital	Reserver	Balanserade vinstmedel inkl årets resultat	Summa eget kapital
Fastställt IB 2012-01-01		**37 819**	**55 526**	**-1 689**	**124 589**	**216 245**
Effekt av ändrad redovisningsprincip*					-9 856	-9 856
Nytt IB 2012-01-01*		**37 819**	**55 526**	**-1 689**	**114 733**	**206 389**
Årets resultat					8 151	8 151
Aktuariell vinst eller förlust pensioner inkl skatt*				-2 120		-2 120
Omräkningsdifferenser inkl skatt				-5 330		-5 330
Valutakursdifferenser från säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet inkl skatt				3 918		3 918
Årets totalresultat				**-3 532**	**8 151**	**4 619**
Utdelning					-9 076	-9 076
Eget kapital 2012-12-31*		**37 819**	**55 526**	**-5 221**	**113 808**	**201 932**
Nytt IB 2013-01-01*		**37 819**	**55 526**	**-5 221**	**113 808**	**201 932**
Årets resultat					32 636	32 636
Aktuariell vinst eller förlust pensioner inkl skatt				2 240		2 240
Omräkningsdifferenser inkl skatt				4 416		4 416
Valutakursdifferenser från säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet inkl skatt				-2 319		-2 319
Årets totalresultat				**4 337**	**32 636**	**36 973**
Utdelning					-6 051	-6 051
Eget kapital 2013-12-31		**37 819**	**55 526**	**-884**	**140 393**	**232 854**

* Ingående balans per 2012-01-01, utgående balans per 2012-12-31 och ingående balans per 2013-01-01 har justerats pga ändrad redovisningsprincip av pensioner enligt IAS 19R.

MODERBOLAGET Tkr	Not 28	Aktie-kapital	Bundna reserver	Fritt eget kapital	Summa
Fastställt IB 2012-01-01		**37 819**	**68 301**	**78 535**	**184 655**
Omföring av säkringsreserv			-9 429	9 429	0
Nytt IB 2012-01-01		**37 819**	**58 872**	**87 964**	**184 655**
Årets resultat				-2 041	-2 041
Valutakursdifferenser från säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet				4 486	4 486
Årets totalresultat				**2 445**	**2 445**
Utdelning				-9 076	-9 076
Eget kapital 2012-12-31		**37 819**	**58 872**	**81 333**	**178 024**
Årets resultat				11 198	11 198
Valutakursdifferenser från säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet				-2 319	-2 319
Årets totalresultat				**8 879**	**8 879**
Utdelning				-6 051	-6 051
Eget kapital 2013-12-31		**37 819**	**58 872**	**84 161**	**180 852**

Bokslutskommentarer och noter

Information om bolaget och årsredovisningen

Elos AB, org.nr 556021-9650, är ett svenskt publikt aktiebolag med säte i Lidköpings kommun, Västra Götalands län.

Elos AB:s årsredovisning för verksamhetsåret 2013 är undertecknad av styrelsen och verkställande direktören den 20 februari 2014. De i årsredovisningen ingående resultat- och balansräkningarna för moderbolaget och koncernen skall fastställas på årsstämman i Elos AB som hålls den 29 april 2014.

Redovisningsprinciper

Elos koncernredovisning är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS). Eftersom moderbolaget är ett bolag inom EU tillämpas bara av EU godkända IFRS. Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen och vidare har Rådet för finansiell rapportering RFR 1, Kompletterande redovisningsregler för koncerner, tillämpats. Moderbolagets årsredovisning är upprättad i enlighet med svensk lag och med tillämpning av RFR 2, Redovisning för juridiska personer från Rådet för finansiell rapportering. Detta innebär att IFRS värderings- och upplysningsregler tillämpas med de avvikelser som framgår av avsnittet Moderbolagets redovisningsprinciper.

Nya redovisningsprinciper 2013

Ett antal nya tillägg till IFRS-standarder och tolkningsuttalanden från IFRIC har trätt i kraft från och med 1 januari 2013. Ingen av de förändringarna bedöms ha någon väsentlig effekt på de finansiella rapporterna för koncernen förutom förändringar i enlighet med IAS 19R vilket beskrivs nedan.

IAS 19R Redovisning av pensioner

Den ändrade versionen av IAS 19R som ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2013 eller senare innebär ett byte av redovisningsprincip enligt IAS 8. Detta innebär att information om byte av redovisningsprincip lämnas i delårsrapporten enligt IAS 34 p 16A.

De nya principerna påverkar redovisningen retroaktivt och därför har ingående balansen per 2012-01-01 räknats om. Som en konsekvens har jämförelsetalen för kvartalen 2012 samt för helåret 2012 justerats. Övergången till de nya redovisningsprinciperna har medfört att nettopensionsavsättningen inklusive särskild löneskatt ökat med 12,6 mkr per 2012-01-01. Underskottet vid övergången har redovisats mot balanserade vinstmedel, dvs. i eget kapital vilket innebär att koncernens eget kapital per 2012-01-01 minskat med 9,9 mkr med hänsyn tagen till uppskjuten skatt. Se not 31.

I jämförelsetalen per 2012-12-31 har nettopensionsavsättningen inklusive särskild löneskatt ökat med 15,4 mkr, uppskjuten skattefordran har ökat med 3,4 mkr och eget kapital har minskat med 12,0 mkr. Koncernens övriga totalresultat har minskat med 2,1 mkr vilket även innebär att totalresultat per aktie har minskat med 0:34 kronor.

IFRS 7 Finansiella instrument: Upplysningar

Den ändrade principen IFRS 7 innehåller nya eller ändrade upplysningskrav avseende finansiella tillgångar och skulder som har kvittats i balansräkningen samt avseende tillgångar och skulder som omfattas av olika typer av avtal som möjliggör kvittning, oavsett om de har kvittats eller inte. I nuläget har Elos inga sådana tillgångar, skulder eller avtal, vilket innebär att denna ändring inte har påverkat koncernens finansiella rapporter.

IFRS 13 Värdering till verkligt värde

IFRS 13 innehåller samlade regler för beräkning av verkligt värde samt även samlade krav kring upplysningar om verkliga värden. Införandet av IFRS 13 innebär att ytterligare upplysningar lämnas om finansiella instruments verkliga värden. Se not 41.

IAS 1 Utformning av finansiella rapporter

Den ändrade principen innebär att de poster som redovisas i övrigt totalresultat ska presenteras fördelat på två grupper. Fördelningen beror på huruvida posterna kan komma att omklassificeras till resultaträkningen eller inte. Detta förtydligande av presentationen av övrigt totalresultat framgår av bolagets resultaträkningar.

För vidare information om redovisningsprinciper, se även avsnitt över Moderbolagets redovisningsprinciper.

Nya och ändrade redovisningsprinciper 2014

Nya eller ändrade IFRS med tillämpning från och med 2014 bedöms inte ha någon väsentlig påverkan på de finansiella rapporterna men kan komma att leda till utökade upplysningskrav. Elos har valt att inte i förtid tillämpa nyheter eller ändringar som avser räkenskapsår efter 2014.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen baseras på historiska anskaffningsvärden, med undantag för finansiella instrument som redovisas till verkligt värde.

Koncernbokslutet omfattar moderbolaget och samtliga dotterbolag, varmed avses de bolag i vilka Elos AB äger mer än 50 procent av aktiernas röstvärde, eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande. De finansiella rapporterna för moderbolaget och dotterbolagen som tas in i koncernredovisningen avser samma period och är upprättade enligt de redovisningsprinciper som gäller för koncernen.

Alla koncerninterna mellanhavanden, intäkter, kostnader, vinster eller förluster som uppkommer i transaktioner mellan företag som omfattas av koncernredovisningen elimineras i sin helhet.

Ett dotterbolag tas med i koncernredovisningen från förvärvstidpunkten, vilken är den dag då moderbolaget får ett bestämmande inflytande, och ingår i koncernredovisningen fram till den dag det bestämmande inflytandet upphör.

I koncernredovisningen ingående utländska dotterbolags re-

sultat- och balansräkningar har omräknats enligt den så kallade dagskursmetoden. Denna metod innebär att balansräkningen omräknas till balansdagens kurs och resultaträkningen till genomsnittskurs. Härvid uppkommen omräkningsdifferens har redovisats i övrigt totalresultat.

Kritiska redovisningsfrågor samt uppskattningar och bedömningar

Vid upprättandet av Elos koncernredovisning har styrelsen och verkställande direktören inte identifierat några kritiska redovisningsfrågor som haft stor betydelse för redovisade belopp.

Vissa antaganden om framtiden och vissa uppskattningar och bedömningar per balansdagen har dock särskild betydelse för värderingen av tillgångarna och skulderna i balansräkningen:

Redovisning av kostnaden för förmånsbestämda pensionsplaner är baserad på aktuariella beräkningar som i sin tur grundar sig på utvecklingen av olika faktorer. Se not 31.

Värdet på goodwill prövas minst en gång per år med avseende på eventuellt nedskrivningsbehov. Prövningen kräver en bedömning av nyttjandevärdet på den kassagenererande enhet, eller grupper av enheter, till vilken goodwillvärdet är hänförligt. Detta kräver i sin tur att det förväntade framtida kassaflödet från den kassagenererande enheten uppskattas samt en relevant diskonteringsränta fastställs för beräkning av kassaflödets nuvärde. De bedömningar som gjorts per den 31 december 2013 anges i not 16.

Rörelseförvärv

IFRS 3 tillämpas på rörelseförvärv och innebär att verkligt värde på identifierbara tillgångar och skulder i den förvärvade verksamheten fastställs vid förvärvstidpunkten. Identifierbara tillgångar och skulder innefattar även tillgångar, skulder och avsättningar inklusive förpliktelser och anspråk från utomstående part som inte redovisas i den förvärvade verksamhetens balansräkning. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet för förvärvet och förvärvad andel av nettotillgångarna i den förvärvade verksamheten klassificeras som goodwill och redovisas som immateriell tillgång i balansräkningen.

Nyttjandeperioden för varje enskild immateriell tillgång fastställs och skrivs av över nyttjandeperioden. Om nyttjandeperioden bedöms som obestämbar sker ingen avskrivning. En bedömning som resulterar i att en immateriell tillgångs nyttjandeperiod är obestämbar beaktar alla relevanta förhållanden och grundas på att det inte finns någon förutsebar bortre tidsgräns för det nettokassaflöde som tillgången genererar. Nyttjandeperioden för goodwill antages generellt som obestämbar.

Rapportering för segment

Elos är organiserat i två affärsområden, Medicinteknik och Mätteknik. Dessa rörelsegrenar utgör den primära indelningsgrunden för IFRS 8 Rörelsesegment. Koncernen bedriver verksamhet i Sverige, Danmark, Kina, Italien och Ungern.

Finansiella instrument

Finansiella tillgångar och skulder redovisas initialt till sitt anskaffningsvärde vilket då motsvarar dess verkliga värde, och därefter till upplupet anskaffningsvärde. Finansiella tillgångar och skulder i utländsk valuta omvärderas till svenska kronor med beaktande av balansdagens valutakurs. Utestående derivat redovisas till verkligt värde i balansräkningen och förändringen redovisas i totalresultatet. Se även not 41.

Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde

Enligt IFRS 13 klassificeras finansiella instrument värderade till verkligt värde, i en hierarki i tre olika nivåer utifrån den information som används för att fastställa dess verkliga värde. Nivå 1 avser när verkligt värde fastställs utifrån noterade priser på en aktiv marknad för identiska finansiella tillgångar och skulder. Nivå 2 avser när verkligt värde fastställs utifrån annan observerbar information än noterade priser inkluderade i nivå 1. Nivå 3 avser när verkligt värde fastställs utifrån värderingsmodeller där väsentlig indata baseras på icke observerbar data.

Koncernen innehar inga finansiella instrument som värderas enligt nivå 1 eller nivå 3. Koncernen innehar valutaderivat i säkringssyfte som värderas enligt nivå 2. Då koncernen enbart innehar finansiella instrument värderade till verkligt värde enligt värderingsmetoder tillhörande denna nivå har det inte skett några överföringar mellan de olika värderingskategorierna under 2013.

Elos har valt att tillämpa säkringsredovisning enligt IAS 39 och IAS 21 beträffande kassaflödessäkring och säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet. Detta innebär att den del av vinst eller förlust på säkringsinstrumentet som bestäms vara en effektiv säkring redovisas i övrigt totalresultat fram till den tidpunkt den säkrade transaktionen inträffar.

Kassaflödessäkring görs, enligt koncernens policy, när någon verksamhet investerar maskiner i utländsk valuta genom att terminskontrakt tecknas.

Koncernens exponering avseende nettotillgångar i utlandet utgörs av Elos Medtech Pinol A/S och Elos Medtech Tianjin Co. Ltd. Det egna kapitalet i Elos Medtech Pinol och Elos Medtech Tianjin, samt tillhörande koncerngoodwill är säkrat i moderbolaget genom att moderbolaget har utfört valutasäkringar, som koncernmässigt minskar effekterna av valutaförändringarna i danska kronor och kinesiska yuan gentemot svenska kronor.

Finansiella risker och riskstyrning

Koncernens finansiella instrument utgörs av derivat, banklån, skuldebrev och finansiell leasing. Huvudsyftet med dessa finansiella instrument är att finansiera koncernens verksamhet. Koncernen har även andra finansiella instrument såsom likvida medel, kundfordringar och leverantörsskulder som löpande uppstår i verksamheten.

Koncernen genomför också transaktioner med derivat, i första hand valutaterminer, i syfte att hantera valutarisker som uppstår i koncernens verksamhet och dess finansiering. Koncernens

policy är att inte bedriva handel med finansiella instrument.

De största risker som föreligger genom koncernens finansiella instrument är ränterisk, likviditetsrisk, valutarisk och kreditrisk. Styrelsen granskar riskerna och har fastlagt en finanspolicy för hur de ska hanteras. En sammanfattning av koncernens principer ges nedan. Se även not 41.

Ränterisker

Koncernens exponering mot marknadsrisken för förändringar av räntenivåerna hänför sig i första hand till koncernens långfristiga skuldförbindelser. Huvuddelen av koncernens lån är upptagna till rörlig ränta. En förändring av låneräntan med 1 procentenhet påverkar nettoresultatet med cirka 1,5 mkr.

Valutarisker

Koncernens valutarisker uppstår i samband med flödesexponering samt omräkningsexponering av nettotillgångar i utlandet.

Flödesexponering uppstår när någon av koncernens enheter bedriver försäljning eller inköp i annan valuta än sin egen. Eloskoncernen består av skilda verksamhetsområden med olika typer av valutaexponering och valutarisker. Styrelsen har fastställt en koncernpolicy i form av ett ramverk för hantering av valutarisker. Huvudinriktningen är att 50-60 procent av det förväntade nettoflödet av utländsk valuta för de närmaste sex månaderna ska kurssäkras. Med nuvarande struktur och handelsmönster inom koncernen är flödesexponeringen av valutaflöden begränsad, vilket lett till att ingen kurssäkring avseende dessa flöden gjorts under 2013. Beträffande kassaflödessäkring och säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet, se avsnitt under Finansiella instrument, sid 30.

Kreditrisker

Koncernens försäljning till kommersiella kunder sker till största del på kredit. Koncernens kommersiella kunder är till övervägande delen väletablerade företag eller organisationer. För samtliga kunder som erhåller kredit görs en individuell kreditbedömning.

Likviditetsrisker

Koncernens policy är att finansieringshorisonten ska vara långsiktig. Målsättningen är att de kreditlimiter som finns hos externa kreditgivare dels ska täcka det kapitalbehov som beräknas uppkomma det närmaste året, dels innebära att koncernen har en god likviditetsberedskap.

Policyn är att likvida medel, inklusive outnyttjade checkkrediter, ska uppgå till 6-12 procent av koncernens nettoomsättning. Årets utfall uppgick till 16 procent (14). Placering av likvida medel ska endast ske i bankrelaterade instrument.

Förvaltning av eget kapital

Eget kapital definieras som det redovisade egna kapitalet i balansräkningen och uppgår till 233 mkr (202). Definitionen är den samma som tidigare år. Avkastningen på eget kapital bör, beroende på vilken andel det egna kapitalet uppgår till, överstiga den riskfria långfristiga räntan med 5 till 10 procent. I nuvarande läge bör avkastningen överstiga 15 procent. Avkastningen på operativt kapital bör uppgå till minst 15 procent. Andelen eget riskbärande kapital bör uppgå till minst 30 procent. Årets utfall på avkastning på eget kapital uppgick till 15 procent (4), avkastning på operativt kapital uppgick till 12 procent (4), och andelen eget riskbärande kapital uppgick till 49 procent (42).

Kopplat till koncernens långsiktiga finansiering har moderbolaget träffat avtal om särskilda villkor med koncernens två banker. Dessa särskilda villkor omfattar dels en kvotrelation mellan koncernens EBITDA resultat och koncernens nettoskuldsättning och dels miniminivåer för koncernens och dotterbolagens soliditet.

Utdelningspolicyn är att utdelningen ska baseras på koncernens resultatutveckling med beaktande av framtida utvecklingsmöjligheter och den finansiella ställningen. Den långsiktiga målsättningen är att utdelningen ska ha en jämn utveckling och uppgå till 30-50 procent av resultatet efter skatt.

Konvertibelprogram

Elos AB:s årsstämma den 3 maj 2011 beslöt att godkänna styrelsens beslut att uppta ett konvertibelt förlagslån om nominellt högst 13 500 000 kronor, som kan konverteras till aktier av serie B. Konverteringskursen har fastställdes till 85 kronor och emissionsbeloppet till högst 13 498 000 kronor motsvarande 158 800 stycken konvertibler med en löptid från och med den 1 juli 2011 till och med den 30 juni 2014. Anställda inom Eloskoncernen tecknade Elos Konvertibler 2011/2014 om totalt 10 999 000 kr motsvarande 129 400 konvertibler till konverteringskursen 85 kronor. Transaktioner hänförliga till konvertiblerna genomfördes i juli 2011 och ingår i koncernens rapportering sedan dess. Egetkapitalandel har beräknats enligt IAS 32. Eftersom konvertibelräntan i stort motsvarar marknadsräntan så påverkas inte koncernens eget kapital. Ytterligare information kring programmet återfinns på Elos webbplats under Finansiell info / Bolagsstyrning / Incitamentsprogram.

Intäkter

Intäkter redovisas när varorna är levererade och äganderätten har övergått till köparen.

Avskrivningar

Avskrivningar enligt plan är beräknade på tillgångarnas anskaffningsvärden. Tidigare gjorda uppskrivningar har inräknats i tillgångarnas anskaffningsvärden. Avskrivningssatserna baseras på tillgångarnas beräknade nyttjandeperioder. Avskrivningar enligt plan uppgår till följande procentsatser:

Byggnader	2 - 4 %
Markanläggningar	3,75 - 5 %
Fordon och lättare maskiner	20 %
Övriga maskiner	10 - 20 %
Datorer och kontorsmaskiner	20 - 33 %
Övriga inventarier	10 %
Patent och övriga immateriella tillgångar	10 - 33 %
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	se nedan

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten består av utvecklingskostnader för framtagning av nya produkter hos i huvudsak Elos Fixturlaser. De balanserade utvecklingskostnaderna skrivs av linjärt över tillgångarnas uppskattade nyttjandeperioder. De nu redovisade tillgångarna bedöms ha en nyttjandeperiod om tre till fem år.

Nedskrivningar

Elos tillämpar IAS 36 Nedskrivningar vilket innebär att det görs en bedömning av enskilda tillgångars, grupper av tillgångars eller kassagenererande enheters återvinningsvärde då det finns indikationer på att en tillgång har minskat i värde. Är det bokförda värdet högre än återvinningsvärdet sker en nedskrivning till återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet.

Skatt

Inkomstskatt och uppskjuten skatt redovisas enligt IAS 12 Inkomstskatter.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Beloppen beräknas efter hur de temporära skillnaderna förväntas bli reglerade och med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen. Temporära skillnader beaktas ej i koncernmässig goodwill och inte heller i skillnader hänförliga till aktier i koncernbolag. I koncernredovisningen är obeskattade reserver uppdelade på uppskjuten skatteskuld och eget kapital. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att medföra lägre skattebetalningar i framtiden.

Skattesatsen för Sverige i årets bokslut är 22,0 procent (26,3). Se not 14.

Pensioner

Elos åtagande för pensioner fullgörs genom fortlöpande utbetalningar till fristående myndigheter eller försäkringsbolag samt genom avsättningar och utbetalningar som omfattas av det så kallade FPG/PRI-systemet.

Pensionsåtaganden genom förmånsbestämda planer beräknas i koncernen enligt aktuariella metoder och ersättningsbeloppen beräknas enligt den så kallade Projekt Unit Credit Method och minskas med marknadsvärdet av förvaltningstillgångar. Metoden innebär att varje tjänstgöringsperiod anses ge upphov till en tillkommande enhet av den slutliga förpliktelsen. Varje enhet beräknas separat och tillsammans utgör de den totala förpliktelsen på balansdagen. Avsikten med principen är att kostnadsföra pensionsbetalningarna linjärt under anställningstiden. Beräkningen görs årligen av oberoende aktuarier. Den förmånsbestämda skulden värderas därvid till nuvärdet av förväntade framtida utbetalningar med användande av en diskonteringsränta, som motsvarar räntan som anges i not 31.

Aktuariella vinster och förluster redovisas i övrigt totalresultat i enlighet med IAS 19R.

Redovisningen tillämpas beträffande alla identifierade förmånsbestämda pensionsplaner i koncernen. Koncernens utbetalningar avseende avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som kostnad under den period de anställda utfört de tjänster som avgiften avser.

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten

Utgifter för utveckling av egna produkter redovisas som immateriell tillgång i balansräkningen under rubriken Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten när följande förhållanden föreligger:

Det är tekniskt möjligt att färdigställa den nyutvecklade produkten så att den kan säljas. Det är bolagets avsikt att färdigställa produkten och sälja den. Bolaget har förutsättningar att sälja produkten och den bedöms komma att medföra ekonomiska fördelar för bolaget. Det finns adekvata tekniska, finansiella och andra resurser för att fullfölja utvecklingen och att sälja produkten. Bolaget måste också på ett tillförlitligt sätt kunna beräkna de utgifter för utveckling som kan hänföras till den nya produkten.

Goodwill

Nedskrivningsbehovet prövas minst årligen för immateriella tillgångar, inklusive goodwill, med obestämbar nyttjandeperiod. Nedskrivningsbehovet för goodwill prövas genom följande förfarande.

Det goodwillvärde som fastställs per förvärvstidpunkten fördelas på kassagenererande enheter, eller grupper av kassagenererande enheter. Till dessa kassagenererande enheter kan hänföras även tillgångar och skulder som vid förvärvstidpunkten redan finns i koncernen. Varje sådant kassaflöde som goodwill fördelas till motsvaras av den lägsta nivån inom koncernen på vilken goodwill övervakas i företagets styrning och är inte en större del av koncernen än ett segment, vilket motsvarar en rörelsegren eller ett geografiskt område enligt koncernens segmentsrapportering. Se not 16.

Ett nedskrivningsbehov föreligger när det återvinningsbara beloppet avseende en kassagenererande enhet (eller grupper av kassagenererande enheter) understiger redovisat värde. En nedskrivning redovisas då i resultaträkningen.

Leasingavtal

Leasingavtal redovisas i koncernen enligt IAS 17 Leasingavtal. Leasing klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överfört till leasetagaren. I annat fall är det fråga om operationell leasing. I korthet innebär finansiell leasing att gällande anläggningstillgång redovisas som tillgångspost i balansräkningen medan en motsvarande skuld bokas upp på passivsidan av balansräkningen. I resultaträkningen redovisas planenliga avskrivningar på tillgången i enlighet med bolagets avskrivningsprinciper. Den del av leasingavgiften som avser ränta redovisas som finansiell kostnad i resultaträkningen medan resterande del av leasingavgiften minskar uppbokad skuld. Operationell leasing innebär i korthet att någon tillgångs- eller motsvarande skuldpost inte redovisas i balansräkningen hos leasingtagaren.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningskostnaden enligt den så kallade först in- först ut-principen och verkliga värdet. Erforderligt avdrag har gjorts för inkurans.

Avsättningar

Avsättningar redovisas enligt IAS 37 Avsättningar, eventualförpliktelser och eventualtillgångar. En avsättning redovisas i balansräkningen när det finns ett åtagande och det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera åtagandet samt att en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget tillämpar RFR 2, Redovisning för juridiska personer från Rådet för finansiell rapportering. Detta innebär att moderbolaget tillämpar IFRS värderings- och upplysningsregler med bland annat nedan angivna avvikelser.

Moderbolaget tillämpar IAS 1 beträffande redovisning av totalresultat. Erlagda pensionspremier samt förändring av redovisad pensionsskuld till FPG/PRI redovisas fortlöpande som en pensionskostnad. Samtliga leasingavtal redovisas enligt reglerna för operationell leasing.
Mottaget och lämnat koncernbidrag från ett dotterföretag redovisas i moderföretaget som en finansiell intäkt/kostnad i resultaträkningen enligt RFR 2. Tillhörande skatteeffekt redovisas i resultaträkningen enligt IAS 12.

Moderbolagets redovisningsprinciper är oförändrade jämfört med föregående år.

Närståendetransaktioner

Utöver vad som anges i not 1 har inga närståendetransaktioner förekommit.

Noter

Belopp i tkr där ej annat anges. Jämförelsetal för 2012 har justerats pga ändrad redovisningsprincip av pensioner enligt IAS 19R.

1 Personal och personalkostnader

	2013			2012		
Medelantalet anställda fördelade på kvinnor och män	Män	Kvinnor	**Totalt**	Män	Kvinnor	**Totalt**
Koncernen						
Sverige	129	57	**186**	136	60	**195**
Danmark	87	46	**133**	89	45	**133**
Italien	2	-	**2**	2	-	**2**
Kina	65	37	**102**	58	35	**93**
Ungern	1	-	**1**	1	-	**1**
	284	**140**	**424**	**285**	**139**	**424**
Moderbolaget – Sverige	2	3	**5**	2	3	**5**

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	Styrelse och VD	Övriga anställda	**Totalt**	Styrelse och VD	Övriga anställda	**Totalt**
Löner och andra ersättningar – **koncernen**	8 267	139 593	147 860	7 793	144 021	151 814
(varav resultatlön)	(769)	(1 733)	(2 502)	(558)	(756)	(1 314)
sociala kostnader	4 259	36 591	40 850	4 058	40 218	44 276
(varav pensionskostnader)	(2 321)	(14 092)	(16 413)	(2 073)	(14 716)	(16 789)
	12 526	**176 184**	**188 710**	**11 851**	**184 239**	**196 090**
Löner och andra ersättningar – **moderbolaget**	2 771	2 528	5 299	2 611	2 014	4 625
(varav resultatlön)	(130)	(80)	(210)	(-)	(-)	(-)
sociala kostnader	1 895	1 337	3 232	1 712	879	2 591
(varav pensionskostnader)	(1 000)	(610)	(1 610)	(896)	(358)	(1 254)
	4 666	**3 865**	**8 531**	**4 323**	**2 893**	**7 216**
Löner, andra ersättningar per land						
Moderbolaget i Sverige	2 771	2 528	5 299	2 611	2 014	4 625
Dotterbolag i Sverige	3 182	67 338	70 520	3 022	71 678	74 700
Dotterbolag i Danmark	1 678	61 451	63 129	1 550	62 321	63 871
Dotterbolag i Kina	636	6 790	7 426	610	6 271	6 881
Dotterbolag i övriga länder	-	1 486	1 486	-	1 737	1 737
	8 267	**139 593**	**147 860**	**7 793**	**144 021**	**151 814**

Ersättning till styrelse
Motiven till principerna för åsättande av löner och övriga ersättningar till ledande befattningshavare framgår av bolagsstyrningsrapporten. Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt årsstämmans beslut till ett sammanlagt värde av 1 037 500 kr (1 015 500 kr).

Styrelsearvode	**2013**	**2012**
Agneta Bengtsson Runmarker	150	150
Stig-Arne Blom (ordförande)	225	225
Göran Brorsson (VD)	-	-
Erik Löwenadler	150	150
Jeppe Magnusson *	150	65
Mats Nilsson	150	125
Lars Spongberg **	63	150
Thomas Öster	150	150
	1 038	**1 015**

Arvode avser styrelsearvode samt ersättning för arbete i ersättnings-/revisionskommitté. * Invaldes till ordinarie ledamot i samband med årsstämman 2012. Arvode 2012 avser därmed del av perioden. ** Avgick i samband med årsstämman 2013. Arvode 2013 avser därmed del av perioden.

Beredningss- och beslutsprocess
Styrelsen har utsett en ersättningskommitté som behandlar och beslutar om ersättningar till VD och till VD direkt rapporterande befattningshavare.

Ersättning och övriga förmåner till ledande befattningshavare
Ersättning till koncernledningen, som består av verkställande direktören, teknisk chef fram till september 2013 och ekonomichef, utgörs av grundlön, bilförmån, rörlig ersättning samt pension. Den rörliga ersättningen kan variera beroende på befattning och kan maximalt utgöra 40% av fast lön. Den rörliga ersättningen baseras på utfall av resultat i koncernen.

Till verkställande direktören har utgått lön och annan ersättning inkl bilförmån om sammanlagt 1 812 tkr (1 735 tkr). I årets ersättning ingår resultatlön med 130 tkr. Ingen resultatlön utgick till verkställande direktören under 2012. Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Bolaget betalar en årlig premie för verkställande direktörens pensionsförsäkring motsvarande ITP-planen med ett tillägg motsvarande fyra basbelopp. Pensionsgrundande lön är grundlönen samt ett genomsnitt av de tre senaste årens rörliga ersättningar. Pensionen är avgiftsbestämd. Den betalda pensionspremien för 2013 uppgick sammanlagt till 805 tkr (721 tkr). Vid uppsägning från bolagets sida gäller en uppsägningstid på 24 månader med avräkning mot andra inkomster under uppsägningstid. Vid uppsägning från verkställande direktörens sida gäller en uppsägningstid på sex månader. Inga särskilda avtal finns beträffande avgångsvederlag.

Till övriga personer i koncernledningen har under 2013 utgått lön och annan ersättning inkl bilförmån om sammanlagt 1 373 tkr (1 519 tkr). I årets ersättning ingår resultatlön med 80 tkr. Ingen resultatlön utgick till övriga i koncernledningen 2012. Pensionsåldern för övriga personer i koncernledningen är 65 år. För dessa personer betalar bolaget en årlig premie motsvarande ITP-planen. Indivduella pensionsavsättningar begränsas så att dessa är skattemässigt avdragsgilla för bolaget. Pensionsgrundande lön är grundlönen samt ett genomsnitt av de tre senaste årens rörliga ersättning. Pensionen är avgiftsbestämd. Den för 2013 betalda pensionsförsäkringen uppgick till 197 tkr (268 tkr). Avtal för övriga personer i koncernledningen överensstämmer med årsstämmans beslut om riktlinjer till ledande befattningshavare.

Till befattningshavare i dotterbolagen, som består av medlemmar i dotterbolagens ledningsgrupper inkl VD, totalt 22 personer (23), har lön och annan ersättning inkl bilförmån utgått om sammanlagt 17 714 tkr (16 352). Pensionskostnaderna till dessa uppgick till 3 025 tkr (2 892).

Utöver vad som redovisats ovan har inga andra ersättningar eller förmåner utgått till styrelseledamöter eller ledande befattningshavare. Några andra transaktioner med närstående har inte förekommit.

	2013			2012		
Könsfördelning inom styrelse och företagsledning (antal personer)	Män	Kvinnor	**Totalt**	Män	Kvinnor	**Totalt**
Styrelseledamöter – koncernen	17	5	22	23	1	24
varav moderbolaget	6	1	7	7	1	8
Företagsledningar – koncernen	17	7	24	20	6	26
varav moderbolaget	1	1	2	2	1	3

2 Nettoomsättning

Försäljning uppdelad efter marknad
Nedanstående tabell visar fördelningen av koncernens försäljning per marknad, oavsett var produkterna har tillverkats.

Mkr	2013	2012
Sverige	124,2	102,0
Norden exkl Sverige	73,7	70,8
Europa exkl Norden	102,0	97,9
Nordamerika	52,4	50,5
Asien	73,8	68,6
Övriga marknader	53,3	44,0
Summa	**479,4**	**433,8**

Moderbolagets intäkter är interna och avser administrationsarvoden och fördelar sig enligt följande (mkr):

	2013	2012
Sverige	3,8	3,8
Norden exkl Sverige	2,7	2,4
Asien	3,5	3,4
Summa	**10,0**	**9,6**

3 Information om segment

Medicinteknik
Affärsområdet Medicinteknik består av dotterbolagen Elos Medtech Timmersdala AB, Elos Medtech Microplast AB, Elos Medtech Pinol A/S och Elos Medtech Tianjin Co. Ltd. Bolagen tillverkar medicintekniska produkter.

Mätteknik
Affärsområdet består av Elos Fixturlaser AB inklusive två dotterbolag. Elos Fixturlaser tillverkar laserbaserade system för uppriktning och positionering.

2013 Mkr	Medicin-teknik	Mät-teknik	Oför-delat	Summa
Intäkter				
Extern försäljning	368,1	111,3	-	479,4
Intern försäljning	-	-	-	0,0
Summa intäkter	**368,1**	**111,3**	**0,0**	**479,4**
Rörelsens kostnader	-331,7	-90,5	-	-422,2
Rörelseresultat före ofördelade kostnader	**36,4**	**20,8**	**0,0**	**57,2**
Ofördelade kostnader	-	-	-9,2	-9,2
Rörelseresultat	**36,4**	**20,8**	**-9,2**	**48,0**
Ränteintäkter m m	-	-	3,5	3,5
Räntekostnader m m	-	-	-9,9	-9,9
Skatt på årets resultat	-	-	-9,0	-9,0
Årets resultat	**36,4**	**20,8**	**-24,6**	**32,6**

Övriga upplysningar Mkr	Medicin-teknik	Mät-teknik	Oför-delat	Summa
Tillgångar	437,2	64,2	-	501,4
Ofördelade tillgångar	-	-	29,0	29,0
Summa tillgångar	**437,2**	**64,2**	**29,0**	**530,4**
Skulder	227,9	31,8	-	259,6
Ofördelade skulder	-	-	38,0	38,0
Summa skulder	**227,9**	**31,8**	**38,0**	**297,6**
Investeringar	11,5	8,2	5,0	24,7
Avskrivningar	34,4	4,1	2,1	40,6

I försäljningen inom affärsområde Medicinteknik under 2013 ingår försäljning till en enskild kund med 67,3 Mkr.

2012 Mkr	Medicin-teknik	Mät-teknik	Oför-delat	Summa
Intäkter				
Extern försäljning	327,3	106,5	-	433,8
Intern försäljning	-	-	-	0,0
Summa intäkter	**327,3**	**106,5**	**0,0**	**433,8**
Rörelsens kostnader	-330,1	-79,1	-	-409,2
Rörelseresultat före ofördelade kostnader	**-2,8**	**27,4**	**0,0**	**24,6**
Ofördelade kostnader	-	-	-6,5	-6,5
Rörelseresultat	**-2,8**	**27,4**	**-6,5**	**18,1**
Ränteintäkter m m	-	-	6,6	6,6
Räntekostnader m m	-	-	-16,1	-16,1
Skatt på årets resultat	-	-	-0,4	-0,4
Årets resultat	**-2,8**	**27,4**	**-16,4**	**8,2**

Övriga upplysningar Mkr	Medicin-teknik	Mät-teknik	Oför-delat	Summa
Tillgångar	464,6	53,5	-	518,1
Ofördelade tillgångar	-	-	21,0	21,0
Summa tillgångar	**464,6**	**53,5**	**21,0**	**539,1**
Skulder	260,2	34,4	-	294,6
Ofördelade skulder	-	-	42,6	42,6
Summa skulder	**260,2**	**34,4**	**42,6**	**337,2**
Investeringar	34,7	14,8	1,7	51,2
Avskrivningar	31,4	2,8	2,0	36,2

I försäljningen inom affärsområde Medicinteknik under 2012 ingår försäljning till en enskild kund med 67,7 Mkr.

Tillgångar och investeringar per geografiskt område
Nedanstående tabell visar det redovisade värdet på tillgångar samt investeringar fördelade på geografiska områden efter var tillgångarna är belägna.

	Tillgångar		Investeringar	
Mkr	2013	2012	2013	2012
Sverige	262,9	254,8	16,8	32,4
Danmark	185,2	184,0	5,0	9,6
Kina	78,4	96,9	2,8	9,1
Övriga områden	3,9	3,4	0,1	0,1
Summa	**530,4**	**539,1**	**24,7**	**51,2**

4 Inköp och försäljning mellan koncernbolag

Av moderbolagets intäkter avser 10,0 mkr (9,6) intäkter från koncernbolag. Inköp från koncernbolag har under året skett med 0,7 mkr (0,7) avseende koncern gemensamma IT tjänster och lokalhyra.

5 Information angående ersättning till revisorer

Arvode och kostnadsersättningar	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
PWC				
Revisionsuppdrag	680	627	203	142
Övriga tjänster	141	230	39	125
Ernst & Young AB				
Revisionsuppdrag	-	314	-	360
Övriga tjänster	38	11	-	-
Övriga revisorer				
Revisionsuppdrag	42	48	-	-
Övriga tjänster	-	-	-	-
Summa	**901**	**1 230**	**242**	**627**

6 Avskrivningar enligt plan

Koncernen 2013	Kostnad för sålda varor	Utveckl.- kostn.	Försäljn.- kostn.	Adm.- kostn.	Summa
Övriga immateriella tillgångar	136	741	28	1 766	2 671
Balanserade utvecklingskostnader	-	3 187	-	-	3 187
Byggnader	4 378	122	68	376	4 944
Markanläggningar	51	-	-	2	53
Maskiner och andra tekniska anläggningar	23 682	-	-	788	24 470
Inventarier, verktyg och installationer	3 532	38	721	946	5 237
Summa	**31 779**	**4 088**	**817**	**3 878**	**40 562**

2012					
Övriga immateriella tillgångar	-	-	-	1 577	1 577
Balanserade utvecklingskostnader	-	2 489	-	-	2 489
Byggnader	3 693	225	183	491	4 592
Markanläggningar	-	-	-	-	0
Maskiner och andra tekniska anläggningar	21 130	-	-	821	21 951
Inventarier, verktyg och installationer	3 893	33	767	851	5 544
Summa	**28 716**	**2 747**	**950**	**3 740**	**36 153**

Moderbolaget 2013	Adm. kostn.	Summa
Övriga immateriella tillgångar	1 260	1 260
Inventarier	223	223
Summa	**1 483**	**1 483**

Moderbolaget 2012	Adm. kostn.	Summa
Övriga immateriella tillgångar	1 105	1 105
Inventarier	218	218
Summa	**1 323**	**1 323**

7 Övriga rörelseintäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Vinst vid försäljning av övriga anläggningstillgångar	34	68	-	-
Kursvinster	1 883	1 499	-	43
Övrigt	1 850	2 890	-	-
Summa	**3 767**	**4 457**	**0**	**43**

8 Övriga rörelsekostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Kursförluster	-1 712	-807	-76	-19
Övrigt	-848	-3 028	-	-
Summa	**-2 560**	**-3 835**	**-76**	**-19**

9 Kostnader fördelade på kostnadsslag

Nedanstående kostnader omfattar kostnad för sålda varor, försäljningskostnader, administrationskostnader och utvecklingskostnader.

Koncernen	2013	2012
Material inkl underleverantörer	122 278	104 974
Ersättningar till anställda	188 710	196 090
Avskrivningar	40 562	36 153
Övriga kostnader	81 065	79 107
Summa	**432 615**	**416 324**

10 Resultat från andelar i koncernbolag

Moderbolaget	2013	2012
Erhållet koncernbidrag	25 000	26 000
Lämnat koncernbidrag	-	-22 000
Vinst vid avyttring av dotterbolag	-	2
Summa	**25 000**	**4 002**

11 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

Koncernen	2013	2012
Ränteintäkter	360	203
Kursdifferenser	3 099	6 391
Övrigt	1	-
Summa	**3 460**	**6 594**

Moderbolaget	2013	2012
Ränteintäkter	33	64
Kursdifferenser	19	185
Summa	**52**	**249**

12 Övriga räntekostnader och liknande resultatposter

Koncernen	2013	2012
Räntekostnader	-7 156	-8 272
Kursdifferenser	-2 709	-7 830
Summa	**-9 865**	**-16 102**

Moderbolaget	2013	2012
Räntekostnader	-914	-1 456
Kursdifferenser	-24	-286
Summa	**-938**	**-1 742**

13 Bokslutsdispositioner

Moderbolaget	2013	2012
Avsättning till periodiseringsfond	-2 104	-1 138
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	-904	103
Summa	**-3 008**	**-1 035**

14 Skatter

Koncernen	2013	2012
Aktuell skatt	-7 956	-2 199
Uppskjuten skatt avseende underskottsavdrag	-	846
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-1 043	961
Summa skatt	**-8 999**	**-392**

Skillnaden mellan koncernens redovisade skattekostnad och skattekostnad baserad på gällande skattesats består av följande komponenter:

Koncernen	2013	2012
Redovisat resultat före skatt	41 635	8 543
Skatt enligt gällande skattesats	-9 160	-2 247
Skatteeffekter av:		
Effekt till följd av ändrad skattesats	-	2 268
Av-/nedskrivning koncernmässiga övervärden	48	42
Aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder	660	50
Skillnader i utländska skattesatser	-582	-196
Övrigt	35	-309
Redovisad skattekostnad	**-8 999**	**-392**

Som gällande skattesats för inkomståret 2013 har skattesats i Sverige använts; 22,0 % (26,3).

Moderbolaget	2013	2012
Aktuell skatt i resultaträkningen	-2 297	618
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-	-36
Summa	**-2 297**	**582**

15 Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten

Koncernen	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	44 736	31 697
Årets inköp	9 248	13 039
Omklassificering	-103	-
Försäljningar och utrangeringar	-141	-
Utgående anskaffningsvärde	**53 740**	**44 736**
Ingående avskrivningar	28 863	27 037
Årets avskrivningar	3 152	1 826
Försäljningar och utrangeringar	-141	-
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	**31 874**	**28 863**
Redovisat värde vid årets slut	**21 866**	**15 873**

Nyttjandeperioden för balanserade utgifter för utvecklingsarbeten bedöms uppgå till mellan tre och fem år.

16 Goodwill

Koncernen	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	41 605	42 797
Omräkningsdifferenser	1 151	-1 192
Utgående anskaffningsvärde	**42 756**	**41 605**
Ingående nedskrivningar	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	0
Redovisat värde vid årets slut	**42 756**	**41 605**

Goodwill allokeras till kassagenererande enheter i syfte att utvärdera om nedskrivningsbehov finns. Respektive affärsområde utgör en kassagenererande enhet. Allokering sker till den kassagenererade enhet som förmodas dra fördelar av förvärven. Det bokförda värdet per den 31 december 2013 fördelas till respektive segment enligt följande:

Koncernen	2013	2012
Medicinteknik	42 756	41 605
Mätteknik	-	-
	42 756	**41 605**

Goodwill testas för nedskrivningar årligen och därutöver då förändring och omständigheter indikerar att tillgången är för högt värderad. Vid den årliga prövningen om det föreligger ett nedskrivningsbehov hos en kassagenererande enhet på vilken goodwill har fördelats har följande antaganden använts. Värderingarna är baserade på nuvärdet av framtida kassaflöde inom respektive kassagenererande enhet, eller grupper av kassagenerande enheter. Utgångsläget har varit budgeten för 2014 och en antagen årlig tillväxt på 6-15 procent (6-15) under 5 år och därefter en tillväxt på 2 procent (2). Tillväxt på 15 procent har använts på delar av verksamheten som befinner sig i en tillväxtfas. Rörelsemarginaler har beräknats till 8-15 procent (8-15). Väsentliga antaganden har baserats på företagsledningens bedömning om koncernens utveckling, kunders strategi och långsiktiga leveransplaner, utveckling och trender inom affärsområdets marknader samt av omvärldens ekonomiska utveckling.

Med beaktande av inflationsförväntningar, räntenivåer och omvärldsrisk i de kassagenererande enheternas hemvist har diskonteringsräntan före skatt satts till 8,26 procent (8,09) och efter skatt till 7,85 procent (7,57) .

Ovanstående antaganden visar att det inte föreligger något nedskrivningsbehov avseende goodwill. En höjning av diskonteringsräntan med 1 procentenhet, en sänkning av rörelsemarginalen med 3 procent eller en halvering av tillväxttakten medför inte ett nedskrivningsbehov på värdet av goodwill.

17 Övriga immateriella tillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
Koncernen	2013	2012	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	18 080	15 378	4 853	4 194
Omräkningsdifferens	382	-329	-	-
Årets inköp	5 410	3 006	3 608	660
Omklassificering	714	25	1	-1
Utgående anskaffningsvärde	**24 586**	**18 080**	**8 462**	**4 853**
Ingående avskrivningar	5 281	3 114	1 431	326
Omräkningsdifferens	119	-88	-	-
Årets avskrivningar	2 750	2 230	1 260	1 105
Omklassifisering	-	25	1	-
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	**8 150**	**5 281**	**2 692**	**1 431**
Redovisat värde vid årets slut	**16 436**	**12 799**	**5 770**	**3 422**

Årets nyanskaffningar avser främst förvärvad programvara.

18 Operationella leasingavtal

Koncernens kostnad för operationella leasingavtal har för 2013 uppgått till 6 769 tkr. De operationella leasingavtalen består till största del av hyresavtal gällande lokaler, då främst Elos Fixturlasers anläggning i Mölndal. Koncernens framtida åtaganden fyra år framåt uppgår till följande belopp:

Avgifter som förfaller – koncernen	2013	2012
År 1	6 030	5 618
År 2	3 532	4 500
År 3	1 694	3 035
År 4	116	1 246

19 Byggnader och mark

Byggnader – koncernen	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	123 410	111 513
Omräkningsdifferenser	2 293	-2 311
Årets inköp	565	7 060
Omklassificering	-315	7 148
Utgående anskaffningsvärde	**125 953**	**123 410**
Ingående avskrivningar	33 896	28 171
Omräkningsdifferenser	510	-465
Årets avskrivningar	5 022	4 533
Omklassificering	-6	1 657
Utgående ackumulerade avskrivningar	**39 422**	**33 896**
Redovisat värde vid årets slut	**86 531**	**89 514**

Markanläggningar – koncernen	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	500	500
Omklassificering	438	-
Utgående anskaffningsvärde	**938**	**500**
Ingående avskrivningar	358	335
Årets avskrivningar	47	23
Omklassificering	8	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	**413**	**358**
Redovisat värde vid årets slut	**525**	**142**

Mark – Koncernen	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	3 223	3 288
Omräkningsdifferenser	64	-65
Utgående anskaffningsvärde	**3 287**	**3 223**
Redovisat värde vid årets slut	**3 287**	**3 223**
Redovisat värde vid årets slut byggnader och mark	**90 343**	**92 879**

20 Maskiner och andra tekniska anläggningar

Maskiner m m – koncernen	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	320 975	295 942
Omräkningsdifferenser	4 881	-4 917
Årets inköp	3 394	22 847
Omklassificering	-201	18 193
Försäljningar och utrangeringar	-21 007	-11 090
Utgående anskaffningsvärde	**308 042**	**320 975**
Ingående avskrivningar	187 978	171 119
Omräkningsdifferenser	2 375	-2 224
Årets avskrivningar	24 877	21 785
Omklassificering	-534	533
Försäljningar och utrangeringar	-20 477	-3 235
Utgående ackumulerade avskrivningar	**194 219**	**187 978**
Redovisat värde vid årets slut	**113 823**	**132 997**
Leasingobjekt ingår i bokfört värde ovan med	30 600	39 810

Av årets investeringar har 2,0 mkr (8,2) finansierats genom leasing- och avbetalningskontrakt. Leasingobjekten består till största del av svarvar, fräsar och liknande maskiner hos Elos Medtech Pinol. De totala minimileaseavgifterna uppgår till 28,7 mkr (36,1). Nuvärdet av dessa uppgår till 26,2 mkr (33,0).

21 Inventarier och verktyg

	Koncernen		Moderbolaget	
Inventarier m m	2013	2012	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	53 508	49 344	1 235	1 183
Omräkningsdifferenser	256	-261	-	-
Årets inköp	3 201	5 252	-	51
Omklassificering	181	5 691	-	1
Försäljningar och utrangeringar	-804	-6 518	-	-
Utgående anskaffningsvärde	**56 342**	**53 508**	**1 235**	**1 235**
Ingående avskrivningar	38 920	35 003	771	553
Omräkningsdifferenser	152	-142	-	-
Årets avskrivningar	5 220	5 514	223	218
Omklassificering	-	5 176	-	-
Försäljningar och utrangeringar	-116	-6 631	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	**44 176**	**38 920**	**994**	**771**
Redovisat värde vid årets slut	**12 166**	**14 588**	**241**	**464**
Leasingobjekt ingår i bokfört värde ovan med	2 616	2 515	-	-

Leasingobjekten består till största del av personbilar där årets anskaffningar uppgår till 1,5 mkr (1,0). De totala minimileaseavgifterna uppgår till 2,7 mkr (2,6). Nuvärdet av dessa uppgår till 2,5 mkr (2,4).

22 Pågående nyanläggningar

Pågående nyanläggningar – koncernen	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	631	18 350
Omräkningsdifferenser	14	-827
Årets inköp	2 925	-
Omklassificering	-1 713	-16 892
Utgående anskaffningsvärde	**1 857**	**631**
Redovisat värde vid årets slut	**1 857**	**631**

23 Andelar i koncernbolag

Moderbolaget	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	174 643	176 004
Avvecklade verksamheter	-	-361
Utgående anskaffningsvärde	**174 643**	**175 643**
Ingående nedskrivningar	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivning	**0**	**0**
Redovisat värde vid årets slut	**174 643**	**175 643**

Dotterbolag	Dotter/dotterbolag	Rösträtts-andel	Antal andelar	Bokfört värde
Elos Medtech	Pinol A/S	100%	1 000	50 149
Elos Medtech	Tianjin Co. Ltd.	100%		52 571
Elos Medtech	Timmersdala AB	100%	2 600	27 987
	TioTec AB	100%		-
Elos Medtech	Microplast AB	100%	1 000	21 673
Elos Fixturlaser AB		100%	2 000	23 000
Fixturlaser Srl.		5%*		47
	Fixturlaser Magyarország Kft.	100%		-
Elos Medtech AB		100%	1 000	116
AB Westment		100%	1 000	100
	Elos Medical AB	100%		-
	EM Group AB	100%		-
Summa				**175 643**

* Resterande 95% ägs av dotterbolaget Elos Fixturlaser AB.

Uppgift om dotterbolagens organisationsnummer och säte:

Dotterbolag	Dotter/dotterbolag	Org. nr	Säte
Elos Medtech	Pinol A/S	13746184	Hilleröd, Danmark
Elos Medtech	Tianjin Co. Ltd.	120111697431125	Tianjin, Kina
Elos Medtech	Timmersdala AB	556055-1201	Skövde
	TioTec AB	556443-5153	Skövde
Elos Medtech	Microplast AB	556344-0790	Skara
	Elos Fixturlaser AB	556238-4437	Mölndal
Fixturlaser S.r.l.		07118040968	Milano, Italien
	Fixturlaser Magyarország Kft.	13-09-143834	Budapest, Ungern
Elos Medtech AB		556280-2784	Lidköping
AB Westment		556245-0089	Lidköping
Elos Medical AB		556193-2913	Lidköping
EM Group AB		556259-0215	Lidköping

24 Fordringar på koncernbolag

Beloppet 2013 och 2012 avser interna lån till Elos Medtech Tianjin, som utgör en långfristig del av finansiering av koncernens nettoinvestering i dotterbolaget.

25 Andra aktier och andelar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	0	0	0	0
Inköp	20	-	-	-
Redovisat värde vid årets slut	**20**	**0**	**0**	**0**

26 Övriga fordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Reversfordran	1 751	1 364	-	-
Mervärdesskatt	2 002	3 978	334	274
Övrigt	5 367	1 907	1 840	675
Summa	**9 120**	**7 249**	**2 174**	**949**

27 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Upplupna intäkter	1 103	-	-	-
Förutbetalda kostnader	5 209	4 762	918	909
Övrigt	608	-	243	-
Summa	**6 920**	**4 762**	**1 161**	**909**

28 Eget kapital

Koncernen
I reserver ingår omräkningsdifferenser enligt nedan:

Omräkningsdifferenser	2013	2012
Ingående ackumulerade omräkningsdifferenser	-10 099	-4 769
Årets omräkningsdifferens	4 416	-5 330
Utgående ackumulerade omräkningsdifferenser	**-5 683**	**-10 099**

Valutakursdifferenser från säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	2013	2012
Ingående ackumulerade valutakursdifferens	6 998	3 080
Årets valutakursdifferens	-2 319	3 918
Utgående ackumulerade valutakursdifferenser	**4 679**	**6 998**
Summa utgående ackumulerade omräknings- och valutakursdifferenser	**-1 004**	**-3 101**

Moderbolaget – Utdelning
Styrelsen har föreslagit årsstämman att utdelning för verksamhetsåret 2013 skall utgå med 2:00 kr (1:00) per aktie.

29 Aktiekapital

Under året har inga A-aktier stämplats om till B-aktier. Den 31 december 2013 bestod aktiekapitalet av 6.051.000 aktier med ett kvotvärde av 6:25 kr per aktie. Samtliga aktier är fria. Uppdelningen på de olika aktieslagen är följande:

Serie A (1 röst)	1 099 740
Serie B (1/10 röst)	4 951 260
Totalt antal	**6 051 000**

Enligt bolagsordningen i Elos AB har innehavare av A-aktie rätt att efter skriftlig framställan till bolaget begära att A-aktie stämplas om till B-aktie. Innan A-aktie övergår till ny ägare, som inte tidigare är A-aktieägare i bolaget, ska aktien genast hembjudas övriga A-aktieägare till inlösen genom skriftlig anmälan till bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien ska därvid styrkas samt, där aktien övergått genom köp, uppgift lämnas om köpeskillingen.

30 Obeskattade reserver

Moderbolaget	2013	2012
Ackumulerade överavskrivningar	1 098	194
Periodiseringsfond, tax 11	400	400
Periodiseringsfond, tax 13	352	1 138
Periodiseringsfond, tax 14	2 890	-
Summa	**4 740**	**1 732**

31 Avsättningar för pensioner

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Avsättning till FPG/PRI pensioner	33 068	34 212	4 593	4 766
Övriga pensioner	134	-	-	-
Summa	**33 202**	**34 212**	**4 593**	**4 766**

Följande aktuariella antaganden har använts vid beräkning av förmånsbestämda pensionsförpliktelser:

Koncernen	2013	2012
Diskonteringsränta	4,0%	3,5%
Årlig löneökning	3,0%	3,0%
Årlig ökning av inkomstbasbelopp	3,0%	3,0%
Årlig inflation	2,0%	2,0%
Avgångsintensitet	5,0%	5,0%

Diskonteringsränta har fastställts för 2013 såväl som för 2012 utifrån utvecklingen av 10-årig bostadsobligation samt statsobligationer med lång löptid.

Gjord känslighetsanalys av antagen diskonteringsränta +/- 0,5 % visar:

	3,50%	4,00%	4,50%
Förpliktelsens nuvärde vid periodens slut	34 303	30 875	27 913

Specifikation av förändring av pensionsskuld i koncernen	2013	2012
Förpliktelsens nuvärde vid periodens början	31 214	26 912
Förmåner intjänade under perioden	1 536	1 358
Pensionsutbetalningar	-697	-663
Ränta	1 134	1 060
Aktuariell vinst (-) och förlust (+)	-2 312	2 547
Förpliktelsens nuvärde vid periodens slut	**30 875**	**31 214**
Löneskatt	2 193	2 998
Bokfört värde	**33 068**	**34 212**

Räntedelen i pensionsskulden är i resultaträkningen redovisad som räntekostnad. Övriga delförändringar av pensionsskulden är redovisade i rörelseresultatet, föutom aktuariell vinst/förlust som redovisas i övrigt totalresultat.

Koncernen	2013	2012
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	2 004	2 134
Räntekostnad	1 134	1 060
Aktuariell vinst (-) och förlust (+), inklusive löneskatt	-2 872	2 718
Summa kostnader för förmånsbestämda planer	**266**	**5 912**
Kostnad för avgiftsbestämda planer	14 409	14 655
Summa total pensionskostnader	**14 675**	**20 567**

Uppskattade avgifter för utbetalning till pensionsplanen 2014 förväntas uppgå till ca 1 200 tkr.

32 Uppskjuten skatteskuld/fordran

	Koncernen		Moderbolaget	
Uppskjuten skatteskuld	2013	2012	2013	2012
Obeskattade reserver	4 936	3 927	-	-
Avsättning för pensioner	-2 470	406	-	-
Temporära skillnader anläggningstillgångar	22 560	22 392	-	-
Övrigt	401	100	401	100
Summa	**25 427**	**26 825**	**401**	**100**
Uppskjuten skattefordran				
Underskottsavdrag	-	1 830	-	-
Temporära skillnader anläggningstillgångar	2 216	971	-	-
Avsättning för pensioner	-	3 378	-	-
Summa	**2 216**	**6 179**	**0**	**0**
Uppskjuten skatteskuld/ fordran netto	**23 211**	**20 646**	**401**	**100**

Uppskjutna skatteskulder respektive fordringar har kvittats där det föreligger legal rätt för kvittning. Moderbolagets uppskjutna skatteskuld ingår i balansposten obeskattade reserver (se not 30).

33 Övriga långfristiga avsättningar

Koncernen	2013	2012
Belopp vid årets ingång	86	1 089
Årets förändring	-10	-1 003
Redovisat värde vid årets slut	**76**	**86**

2012 omfattades av en avsättning för tilläggsköpeskilling avseende förvärvet av Microplast som utbetalats under 2013. Resterande del består av avsättningar för garantiåtaganden. Garantiavsättningarna förväntas bli realiserade inom en tvåårsperiod.

34 Checkräkningskredit

Koncernen
Beviljat belopp på checkräkningskredit uppgår till 71,8 mkr (70,7), varav outnyttjat belopp 44,9 mkr (38,2).

Moderbolaget
Beviljat belopp på checkräkningskredit uppgår till 40,0 mkr (40,0), varav outnyttjat belopp 40,0 mkr (36,3).

35 Räntebärande skulder

Långfristiga skulder – koncernen	2013	2012
Låneskulder	89 776	118 209
Skuld avseende finansiella leasingavtal	18 693	23 209
Summa	**108 469**	**141 418**

Kortfristiga skulder – koncernen	2013	2012
Låneskulder	27 260	28 901
Skuld avseende finansiella leasingavtal	7 971	10 263
Summa	**35 231**	**39 164**

Av koncernens låneskulder förfaller 32,7 mkr (39,4) senare än 5 år. Motsvarande belopp för moderbolaget uppgår till 0,0 mkr (0,0).

Finansiella leasingavtal – koncernen Koncernens skulder förfaller till betalning enl. följande	2013	2012
År 1	7 971	10 263
År 2	6 598	7 467
År 3	6 246	5 965
År 4	3 512	5 348
År 5	1 889	2 832
Efter år 5	448	1 597

Leasingobjekten består till största del av svarvar, fräsar och liknande maskiner hos Elos Medtech Pinol.

36 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Semester- och löneskuld	20 691	18 875	1 075	1 027
Sociala avgifter	6 354	6 732	652	443
Övriga upplupna kostnader	6 250	8 013	933	730
Summa	**33 295**	**33 620**	**2 660**	**2 200**

37 Ställda säkerheter

För skulder till kreditinstitut	Koncernen		Moderbolaget	
inkl checkräkningskrediter	2013	2012	2013	2012
Fastighetsinteckningar	76 534	74 989	-	-
Företagsinteckningar	38 775	38 600	2 000	2 000
Leasingobjekt	25 821	34 683	-	-
Maskiner med äganderättsförbehåll	25 397	30 416	-	-
	166 527	**178 688**	**2 000**	**2 000**

38 Eventualförpliktelser/Ansvarsförbindelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Borgensförbindelser för dotterbolag	-	-	20 005	40 115
Övriga ansvarsförbindelser	437	406	92	95
Summa	**437**	**406**	**20 097**	**40 210**

Uppgifter om koncernens pensionsåtaganden framgår av not 1.

39 Resultat per aktie

Resultatet per aktie har beräknats genom att årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare 32 636 tkr (8 151) har dividerats med genomsnittligt antalet utestående aktier som är 6 051 000 (6 051 000). Antalet aktier vid periodens slut uppgick till 6 051 000 (6 051 000).

Med anledning av det konvertibelprogram som löper har även resultat per aktie efter utspädning beräknats. Med rådande förutsättningar föreligger utspädningseffekt för år 2013. Resultat per aktie beräknas till 5,39 kr (1,35) före utspädning och 5,32 kr (1,35) efter utspädning.

Vid full konvertering kommer antalet aktier att uppgå till 6 180 400 (6 180 400). För ytterligare information om konvertibelprogrammet hänvisas till förvaltningsberättelsen.

40 Kassaflöde

Justering för poster	Koncernen		Moderbolaget	
som inte ingår i kassaflödet	2013	2012	2013	2012
Avsättningar	2 092	1 108	-173	-1 451
Resultat sålda anläggningstillgångar	751	-	-	-
Kursdifferenser	4	-39	-	-
Övrigt	-187	-898	1 366	490
Summa	**2 660**	**171**	**1 193**	**-961**

	Koncernen		Moderbolaget	
Upplysning om betalda räntor	2013	2012	2013	2012
Under året betalda räntor	7 122	7 945	755	770
Under året erhållna räntor	363	123	33	66

Likvida medel i kassaflödesanalysen utgörs av kassa- och bankmedel.

41 Finansiella instrument

Finansiella tillgångar
De finansiella tillgångar som finns och nyttjas i koncernen är likvida medel, kundfordringar, övriga fordringar, valutaterminer, aktier och långfristiga fordringar. Samtliga belopp som anges nedan, förutom vad det gäller valutaterminer, motsvarar de bokförda värdena i koncernen.

Likvida medel
De likvida medlen består huvudsakligen av SEK, CNY, DKK, EUR samt USD och är placerade på bankkonton till sedvanliga räntevillkor. Vid årsskiftet uppgick likvida medel till 31,2 mkr (23,5) för koncernen och 16,9 mkr (6,6) för moderbolaget. Bokfört värde motsvarar verkligt värde.

Kundfordringar
Koncernens kundfordringar består huvudsakligen av fordringar i SEK, CNY, DKK, EUR och USD. Samtliga fordringar är värderade till balansdagens kurs. Betalningsvillkoren för kundfordringarna är 10-60 dagar. Vid årsskiftet uppgick kundfordringarna i koncernen till 61,2 mkr (61,1) och i moderbolaget till 0 mkr (0). Bokfört värde bedöms motsvara verkligt värde.

Åldersfördelning av kundfordringar	2013	2012
Ej förfallna fordringar	54 710	47 589
Förfallna fordringar 1-30 dagar gamla	5 245	12 519
Förfallna fordringar 31-60 dagar gamla	421	604
Förfallna fordringar 61-90 dagar gamla	224	199
Förfallna fordringar >91 dagar gamla	643	970
Summa förfallet	6 533	14 292
Reserverade kundfordringar	-9	-784
Summa kundfordringar	**61 234**	**61 097**

Övriga fordringar
Koncernens övriga fordringar förfaller inom ett år.

Fortsättning Not 41

Valutaterminer
Under året har valutasäkringar gjorts. Terminskontrakt och valutasäkring har värderats till marknadsvärde per balansdagen och har säkringsredovisats mot övrigt totalresultat.

Moderbolaget har säkrat eget kapital i Elos Medtech Pinol A/S samt koncerngoodwill genom att teckna ett terminskontrakt i DKK om 90,6 mDKK. Detta har ett verkligt värde om 1,3 mkr (0,7) på balansdagen. Moderbolaget har säkrat eget kapital i Elos Medtech Tianjin Co Ltd. genom en valutasäkring (NDF) i CNY om 31,4 mCNY. Detta har ett verkligt värde om 0,6 mkr (-0,2) på balansdagen. Koncernen hade inga övriga kvarvarande terminskontrakt vid årsskiftet (0).

Finansiella skulder
De finansiella skulder som finns och nyttjas i koncernen är leverantörsskulder, checkräkningskredit samt lån från kreditinstitut. Samtliga belopp som anges nedan under finansiella skulder motsvarar de bokförda värdena i koncernen. De bokförda värdena överensstämmer med de verkliga värdena på respektive skuld. Omräkning från utländsk valuta till SEK har gjorts till balansdagens kurs.

Leverantörsskulder
Koncernens leverantörsskulder består huvudsakligen av skulder i SEK, CNY, DKK, EUR och USD. Betalningsvillkoren för leverantörsskulderna är 10-60 dagar.

Checkräkningskredit
Koncernen har totalt tre (tre) olika checkräkningar med en sammanlagd total kredit på 71,8 mkr (70,7). Vid årsskiftet uppgick outnyttjat belopp till 44,9 mkr (38,2). Räntan på checkräkningskrediten är rörlig.

Övriga räntebärande skulder
Koncernens lån från kreditinstitut uppgick vid årsskiftet till 132,7 mkr (169,6). Lånen består av lån mot traditionella säkerheter som pantbrev och företagsinteckningar, avbetalningskontrakt och leasingavtal.

Utöver lån från kreditinstitut finns det räntebärande skulder om 11,0 (11,0) mkr som avser konvertibellån där rörlig ränta utgår med STIBOR 6 mån + 1,84 procentenheter. Konvertering till aktier kan göras år 2014 till en konverteringskurs om 85 kr.

Amortering av lån inkl. beräknade räntebetalningar per år	Koncernen 2013	Koncernen 2012	Moderbolaget 2013	Moderbolaget 2012
Lån som förfaller år 1	27 766	43 352	1 833	1 921
Lån som förfaller år 2	34 953	39 222	1 777	1 853
Lån som förfaller år 3	24 743	22 708	876	1 785
Lån som förfaller år 4	14 385	24 358	-	442
Lån som förfaller år 5	10 344	13 622	-	-
Lån som förfaller efter år 5	46 418	55 752	-	-
Konvertibellån (förfaller 2014)	11 334	11 879	11 334	11 879
Summa	**169 943**	**210 893**	**15 820**	**17 880**

Av de totala lånen inklusive beräknade räntebetalningar är 113,9 mkr (143,7) upptagna i SEK, 56,0 mkr (66,0) i DKK och resterande 0,0 mkr (1,2) i CNY.

Samtliga lån från kreditinstitut i SEK och i CNY löper med rörlig ränta. Av lånen i DKK löper 47,5 mkr (49,6) med rörlig ränta och 4,5 mkr (11,1) med fasta räntor i intervallet 1,63-4,00 procent. Se även not 35.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed, ger en rättvisande bild av moderbolagets ställning och resultat samt att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av moderbolagets verksamhet, ställning och resultat och dessutom beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget står inför. Styrelsen och verkställande direktören försäkrar också att koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS såsom de antagits av EU, ger en rättvisande bild av koncernens ställning resultat samt att koncernförvaltningsberättelsen ber en rättvisande översikt över utvecklingen av koncerns verksamhet, ställning och resultat och dessutom beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som koncernen står inför.

Lidköping den 20 februari 2014

Stig-Arne Blom Styrelsens ordförande	Agneta Bengtsson Runmarker Styrelseledamot	Erik Löwenadler Styrelseledamot
Mats Nilsson Styrelseledamot	Jeppe Magnusson Styrelseledamot	Thomas Öster Styrelseledamot

Göran Brorsson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 20 februari 2014
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Bror Frid
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Elos AB (publ), org.nr 556021-9650

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Elos AB (publ) för år 2013.

Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 17-41.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.
Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Elos AB (publ) för år 2013.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.
Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.
Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.
Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Göteborg 20 februari 2014
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Bror Frid
Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport

Elos AB är ett svenskt aktiebolag, vars B-aktie är noterad på NASDAQ OMX Stockholm AB Small Cap-listan. Elos AB är sektorklassificerat som Health Care-bolag.

Elos bolagsstyrning grundar sig på svensk lagstiftning och noteringsavtalet med NASDAQ OMX Stockholm AB. Styrningen av Elos sker via bolagsstämman, styrelsen och verkställande direktören i enlighet med aktiebolagslagen samt företagets bolagsordning och arbetsordning. Nu gällande bolagsordning finns på Elos webbplats, www.elos.se under rubriken Finansiell information.

Från och med den 1 juli 2008 ska alla bolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad tillämpa ”Svensk kod för bolagsstyrning”. Elos har därför tillämpat ”Koden” från och med detta datum.

Bolagsstämma

Aktieägarnas rätt att fatta beslut avseende bolagets angelägenheter utövas vid bolagsstämman. Årsstämma ska hållas inom sex månader från räkenskapsårets slut. Elos årsstämma 2014 kommer att hållas den 29 april i Lidköping.

På årsstämman kan samtliga aktieägare, som är registrerade och anmält sitt intresse att delta, rösta i förhållande till sitt aktieägande. På årsstämman behandlas en rad centrala frågor, exempelvis fastställande av bolagets resultat- och balansräkning för det gångna året, ansvarsfrihet åt styrelsen, val av styrelse och revisor samt ersättning till styrelse och revisor.

Samtliga aktieägare har rätt att få ärenden behandlade vid årsstämman. För att sådana ärenden tidsmässigt ska kunna tas med i kallelsen måste begäran ställas till bolaget senast sex veckor innan årsstämman.

Valberedning

Vid årsstämman 2013 bestämdes att valberedningen ska bestå av en representant för envar av de tre till röstetalet största aktieägarna den 30 september varje år samt en representant för övriga aktieägare. Valberedningens uppgift inför årsstämman 2014 är att lämna förslag på stämmoordförande, styrelseordförande, antal styrelseledamöter och revisor samt beslut om styrelsearvoden, ersättning för kommittéarbete samt arvode till revisor.

Valberedningen inför årsstämman 2014 består av Agneta Bengtsson Runmarker, Bo Nilsson och Thomas Öster som representanter för de tre största aktieägarna och Bengt Belfrage som representant för övriga aktieägare. Bengt Belfrage är ordförande.

Styrelse

Enligt Elos bolagsordning ska styrelsen bestå av lägst tre och högst tio ledamöter. Under verksamhetsåret 2013 bestod Elos styrelse av sju ledamöter. Verkställande direktören ingick i styrelsen.

Styrelsens arbete

I enlighet med aktiebolagslagens bestämmelser fastställer styrelsen varje år en arbetsordning för sitt arbete innehållande instruktioner avseende arbetsfördelningen inom styrelsen, ansvarsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören samt ekonomisk rapportering till styrelsen. Under året har styrelsen, utöver det konstituerande sammanträdet, hållit sex ordinarie sammanträde. Styrelsen behandlade vid dessa möten fasta punkter för respektive styrelsemöte, som affärsläge, budget, årsbokslut och delårsrapporter. Därutöver har frågor rörande investeringar, struktur- och organisationsförändringar behandlats.

Styrelsens ordförande ansvarar för att styrelsen löpande fördjupar sina kunskaper om bolaget, att styrelsens arbete årligen utvärderas och att valberedningen får ta del av bedömningarna. Ordföranden är delaktig i utvärderingen av koncernchef/VD och övriga ledande befattningshavare.

Styrelsens kommittéarbete

Inom styrelsen finns en ersättningskommitté och en revisionskommitté. Ersättningskommittén behandlar och beslutar om ersättningar till VD och till VD direkt rapporterande befattnings-

Namn Styrelseledamot	Representerar procentuellt antal röster	Närvaro av totalt antal styrelsemöten	Oberoende i förhållande till bolaget	Oberoende i förhållande till större aktieägare
Agneta Bengtsson Runmarker	20,0 %	6/6	Ja	Nej
Stig-Arne Blom (ordförande)		6/6	Ja	Ja
Göran Brorsson		6/6	Nej	Ja
Erik Löwenadler		6/6	Ja	Ja
Jeppe Magnusson		5/6	Ja	Ja
Mats Nilsson	17,0 %	5/6	Ja	Nej
Lars Spongberg *)		2/2	Ja	Ja
Thomas Öster	24,9 %	5/6	Ja	Nej

*) Avgick i samband med årsstämman 2013.

havare. I ersättningskommittén ingår Stig-Arne Blom, Agneta Bengtsson Runmarker och Erik Löwenadler. Ersättningskommittén har sammanträtt en gång sedan årsstämman 2013. Revisionskommittén består av Stig-Arne Blom, Jeppe Magnusson, Mats Nilsson och Thomas Öster (samtliga innehar redovisningskompetens). Kommittén har under året haft två möten sedan årsstämman 2013 där bolagets revisor har deltagit. Vid mötena har bl a frågor rörande redovisning, intern kontroll och IT-säkerhet behandlats.

Ersättning till ledande befattningshavare

Vid årsstämman 2013 fattades beslut om riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare. Vidare information kring dessa riktlinjer återfinns i Årsredovisningen sid 19 samt sid 34 i not 1.

Revisorer

Vid årsstämman 2013 omvaldes Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB som revisionsbolag till och med slutet av årsstämman 2014 med auktoriserade revisorn Bror Frid som huvudansvarig revisor. Vald revisor deltar vid årsstämman och beskriver då revisionsarbetet och gjorda iakttagelser.

Internkontroll

Styrelsen ansvarar enligt den svenska aktiebolagslagen och Svensk kod för bolagsstyrning för den interna kontrollen. I avsnittet nedan beskrivs hur den interna kontrollen till den del den avser finansiell rapportering är organiserad. Elos finansiella rapportering följer de lagar och regler som gäller för bolag noterat på Stockholmsbörsen samt de lokala regler som gäller i varje land där verksamhet bedrivs. Förutom externa regler och rekommendationer finns interna instruktioner, anvisningar och system samt en intern roll- och ansvarsfördelning som syftar till god intern kontroll i den finansiella rapporteringen.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen utgörs av den övergripande kontrollmiljön med organisation, beslutsvägar, befogenheter och ansvar som dokumenterats och kommunicerats. Några av de mest väsentliga beståndsdelarna i kontrollmiljön är dokumenterade i form av policyer, till exempel Ledningspolicy, Attest- och Beslutspolicy, Finanspolicy och instruktioner i form av exempelvis Ekonomihandbok.

Riskhantering

Elos har noterat de väsentligaste riskerna i finansiell rapportering som, förutom de finansiella riskerna, bedöms vara goodwill, lager och kundfordringar. Dessa kan leda till fel i den finansiella rapporteringen och/eller påverka bolagets resultat, om de inte hanteras korrekt. Bolaget har därefter identifierat att system finns i koncernen för att säkerställa att en effektiv riskhantering finns.

Kontrollaktiviteter

Den interna kontrollen säkerställs genom såväl automatiserade kontroller i till exempel IT-baserade system, som hanterar behörigheter och attesträtt, samt manuella kontroller i form av till exempel avstämningar och inventeringar. De detaljerade ekonomiska analyser av resultat samt uppföljning mot budget och prognoser som löpande görs under året kan dessutom ses som ett komplement till övriga kontroller och ger en övergripande bekräftelse på rapporteringens kvalitet.

Information och kommunikation

Väsentliga redovisningsprinciper, manualer med mera av betydelse för den finansiella rapporteringen uppdateras och kommuniceras till berörda medarbetare löpande. För extern kommunikation finns en Informationspolicy som säkerställer att bolaget lever upp till gällande krav på korrekt information till marknaden.

Uppföljning

Ekonomipersonal och ledning på såväl bolags- som koncernnivå analyserar månatligen den ekonomiska rapporteringen på detaljnivå. Styrelsen utvärderar kontinuerligt den ekonomiska information som ledningen lämnar samt tar del av revisorns avrapportering gällande gjorda iakttagelser.

Internrevision

Styrelsen följer upp bolagets bedömning av den interna kontrollen bland annat genom kontakter med bolagets revisor. Med beaktande av koncernens storlek har styrelsen valt att i nuläget inte ha en särskild intern revisor.

Ägarförhållanden

Vid utgången av 2013 uppgick aktiekapitalet i Elos AB till 37,8 mkr. Aktiekapitalet är uppdelat på A- och B-aktier. Förutom att A-aktien berättigar till en röst och B-aktien till en tiondels röst så finns ingen skillnad i de olika aktieseriernas rätt i bolaget. B-aktien är noterad på NASDAQ OMX Stockholm medan den röststarka A-aktien inte är noterad.

Totalt fördelas aktiekapitalet på 6 051 000 aktier, varav 1 099 740 utgörs av A-aktier och 4 951 260 av B-aktier. Under 2013 har inga A-aktier stämplats om till B-aktier.

Antalet aktieägare uppgick den 31 december 2013 till 1 468 (1 471). De tio största ägarna innehar aktier som motsvarar 56,1 procent av aktiekapitalet och 83,4 procent av rösterna.

Mer detaljerad information om aktien och ägarstruktur finns på sidorna 4-5.

Lidköping den 20 februari 2014

Stig-Arne Blom
Styrelsens ordförande

Agneta Bengtsson Runmarker
Styrelseledamot

Erik Löwenadler
Styrelseledamot

Mats Nilsson
Styrelseledamot

Jeppe Magnusson
Styrelseledamot

Thomas Öster
Styrelseledamot

Göran Brorsson
Verkställande direktör

Revisorns yttrande över bolagsstyrningsrapporten

Till årsstämman i Elos AB (publ), org.nr 556021-9650

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten för Elos AB (publ) för år 2013 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vi har läst bolagsstyrningsrapporten och baserat på denna läsning och vår kunskap om bolaget och koncernen anser vi att vi har tillräcklig grund för våra uttalanden. Detta innebär att vår lagstadgade genomgång av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har.

Vi anser att en bolagsstyrningsrapport har upprättats, och att dess lagstadgade information är förenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen.

Göteborg den 20 februari 2014
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Bror Frid
Auktoriserad revisor

Styrelse och revisor

Ordinarie ledamöter

Stig-Arne Blom

Ulricehamn, född 1948, civilingenjör. Styrelsens ordförande. Ledamot sedan 2002. Styrelseordförande i Plastal AB, Pulsen AB samt Liljedahlsbolagen. Styrelseledamot i Styrelsen för Handelsbankens Region Väst m fl.
Innehav i Elos: 200 B-aktier.

Agneta Bengtsson Runmarker

Stockholm, född 1960, jur. kand. Ledamot sedan 2003. Dataråd på Datainspektionen. Styrelseordförande i AB Westergyllen med dotterbolag och styrelseledamot i Investment AB Brunnslyckan med dotterbolag.
Innehav i Elos: 14 600 B-aktier inkl familj.

Göran Brorsson

Lidköping, född 1952, civilekonom. Ledamot sedan 2000. Verkställande direktör – koncernchef. Anställd 2000. Styrelseordförande i koncernens dotterbolag. Styrelseordförande i Gents Wear AB och Götene Construction AB. Styrelseledamot i Biovica AB.
Innehav i Elos: 100 000 B-aktier. Konvertibla förlagsbevis motsvarande 15 000 B-aktier.

Erik Löwenadler

Göteborg, född 1945, civilingenjör. Ledamot sedan 2007. Styrelsesuppleant i HR Performance Sweden AB.
Innehav i Elos: 4 028 B-aktier.

Jeppe Magnusson

Lerum, född 1952, M. Sc. Doktor vid Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg. Ledamot sedan 2012. Partner i ISEA, Industry Senior Advisors. Styrelseledamot i Episurf Medical AB, Premune AB, Swecure AB och Auremune AB.
Innehav i Elos: Inget innehav.

Mats Nilsson

Stockholm, född 1969, biolog, Fil Dr. Ledamot sedan 2010. Professor i molekylär diagnostik vid Stockholms Universitet. Styrelseledamot i Olink Biosciense AB och Q-linea AB.
Innehav i Elos: 40 500 B-aktier.

Thomas Öster

Stockholm, född 1963, civilingenjör. Ledamot sedan 2005. Global Sales and Business Management Director, Ericsson AB Stockholm. Ordförande i Venova AB, styrelseledamot i Lidköping Invest.
Innehav i Elos: 62 000 B-aktier inkl familj.

Revisor

PwC Sweden

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB, Göteborg

Ansvarig revisor

Bror Frid

Skövde, född 1957
Auktoriserad revisor, PwC, Göteborg
Revisor i bolaget sedan 2012

Ledande befattningshavare

Koncernledning

Göran Brorsson

Lidköping, född 1952, civilekonom. Verkställande direktör – koncernchef. Anställd 2000. Styrelseordförande i koncernens dotterbolag. Styrelseordförande i Gents Wear AB och Götene Construction AB. Styrelseledamot i Biovica AB.
Innehav i Elos: 100 000 B-aktier. Konvertibla förlagsbevis motsvarande 15 000 B-aktier.

Ulrica Ehn

Lidköping, född 1967, civilekonom. Ekonomichef. Anställd 2011.
Innehav i Elos: Konvertibla förlagsbevis motsvarande 10 000 B-aktier.

Elos Medtech

Malin Gustavsson

Lerum, född 1972, ekonom. Marknadsdirektör Elos Medtech. Anställd 2013.
Innehav i Elos: Inget innehav.

Tina Friis Poulsen

Køge, Danmark, född 1964, kvalitetsingenjör. RA/QA Manager Elos Medtech. Anställd 2009 t o m februari 2014.
Innehav i Elos: Inget innehav.

Mathias Andersson

Lidköping, född 1971, ingenjör. VD, Elos Medtech Microplast AB. Anställd 2012.
Innehav i Elos: 7 000 B-aktier.

Kjell-Erik Johansson

Götene, född 1954, civilingenjör. VD, Elos Medtech Timmersdala. Anställd 1999.
Innehav i Elos: Inget innehav.

Søren Olesen

Gørløse, Danmark, född 1961, ekonom. VD, Elos Medtech Pinol A/S. Anställd 1984.
Innehav i Elos: 365 400 B-aktier via bolag. Konvertibla förlagsbevis motsvarande 15 000 B-aktier.

Stefaan Dewaele

Tianjin, Kina, född 1966, civilingenjör. VD, Elos Medtech Tianjin Co. Ltd. Anställd 2010 t o m 30 april 2014.
Innehav i Elos: Inget innehav.

Jurgen Moortgat

Tianjin, Kina, född 1964, civilingenjör. VD fr o m 1 maj 2014, Elos Medtech Tianjin Co. Ltd. Anställd 2014.
Innehav i Elos: Inget innehav.

Elos Fixturlaser

Hans Svensson

Mölnlycke, född 1960, civilingenjör. Verkställande direktör. Anställd 1995.
Innehav i Elos: 400 B-aktier. Konvertibla förlagsbevis motsvarande 15 000 B-aktier.

Peter Strömberg

Göteborg, född 1972, civilingenjör (M.Sc.). Utvecklingschef. Anställd 2001.
Innehav i Elos: 1 000 B-aktier. Konvertibla förlagsbevis motsvarande 6 000 B-aktier.

Flerårsöversikt

Resultaträkningar		**2013**	**2012***	**2011**	**2010****	**2009****	**2009**	**2008**	**2007****	**2006*****	**2005******	**2005**	**2004**
Nettoomsättning	Mkr	479,4	433,8	414,2	358,2	320,9	422,0	499,4	432,8	400,4	626,9	1 328,3	1 467,4
Rörelseresultat	Mkr	48,0	18,1	22,6	22,9	5,4	9,6	50,3	50,1	29,4	11,8	41,4	59,0
Finansnetto	Mkr	-6,4	-9,5	-4,6	-6,7	-8,4	-9,1	-13,3	-12,8	-9,3	-7,0	-9,2	-12,2
Resultat efter finansiella poster	Mkr	41,6	8,6	17,9	16,2	-3,1	0,5	37,0	37,3	20,1	4,9	32,2	46,8
Skatter	Mkr	-9,0	-0,4	-5,1	-4,6	2,0	1,1	-9,1	-9,4	-1,5	-3,3	-10,2	-15,8
Årets resultat kvarvarande verks.	Mkr	32,6	8,2	12,8	11,6	-1,1	1,6	27,9	27,9	18,6	1,6	22,0	31,0
Årets resultat avvecklade verks.	Mkr	-	-	-	17,1	2,7	-	-	-2,5	-14,8	20,4		
Årets resultat	**Mkr**	**32,6**	**8,2**	**12,8**	**28,7**	**1,6**	**1,6**	**27,9**	**25,4**	**3,8**	**22,0**	**22,0**	**31,0**
Balansräkningar													
Anläggningstillgångar	Mkr	304,0	321,8	304,0	251,7	304,4	304,4	309,2	278,1	311,6	382,8	382,8	229,9
Fordringar och varulager	Mkr	195,2	193,8	199,0	171,9	199,0	199,0	219,5	218,9	275,7	499,9	499,9	443,2
Likvida medel	Mkr	31,2	23,5	29,8	62,7	21,4	21,4	41,2	20,8	19,8	56,1	56,1	63,1
Tillgång för försäljning	Mkr	0,0	0,0	0,0	0,6	1,5	1,5	1,5	1,5	-	-	-	-
Summa tillgångar	**Mkr**	**530,4**	**539,1**	**532,8**	**486,9**	**526,3**	**526,3**	**571,4**	**519,3**	**607,1**	**938,8**	**938,8**	**736,2**
Eget kapital	Mkr	232,8	201,9	216,2	210,3	188,5	188,5	199,1	174,4	148,9	228,2	228,2	181,2
Långfristiga skulder	Mkr	167,2	202,6	200,5	161,8	223,1	223,1	238,9	220,2	246,8	341,3	341,3	234,7
Kortfristiga skulder	Mkr	130,4	134,6	116,1	114,8	114,7	114,7	133,4	124,7	211,4	369,3	369,3	320,3
Summa eget kapital och skulder	**Mkr**	**530,4**	**539,1**	**532,8**	**486,9**	**526,3**	**526,3**	**571,4**	**519,3**	**607,1**	**938,8**	**938,8**	**736,2**
Kassaflöde													
Kassaflöde från löpande verksamheten	Mkr	87,3	39,5	34,4	48,3	29,3	43,5	69,7	26,8	43,7	40,9	57,6	119,4
Kassaflöde efter investeringar	Mkr	66,9	-2,0	-20,7	5,4	17,5	26,4	53,9	9,3	22,4	-22,5	-12,0	95,9
Nyckeltal													
Rörelsemarginal före avskr (EBITDA)	%	18,5	12,5	13,4	14,1	10,5	11,2	17,0	18,8	15,2	8,5	6,6	7,1
Rörelsemarginal efter avskr (EBIT)	%	10,0	4,2	5,5	6,4	1,7	2,3	10,1	11,6	7,3	1,9	3,1	4,0
Eget riskbärande kapital	Mkr	258,3	228,8	243,2	230,5	216,3	216,3	228,8	196,8	165,6	255,1	255,1	204,4
Andel riskbärande kapital	%	48,7	42,4	45,6	47,3	41,1	41,1	40,0	37,9	27,3	27,2	27,2	27,8
Soliditet	%	43,9	37,5	40,6	43,2	35,8	35,8	34,9	33,6	24,5	24,3	24,3	24,1
Avkastning på operativt kapital	%	11,7	4,4	6,0	6,0	2,3	2,3	11,0	11,4	-0,6	2,4	8,1	13,7
Avkastning på eget kapital	%	15,0	3,9	6,0	19,2	1,1	1,1	15,0	17,3	-7,3	0,8	10,7	18,8
Räntetäckningsgrad	ggr	5,2	1,5	2,9	3,3	1,1	1,1	3,5	3,8	neg	1,6	4,3	4,6
Nettolåneskuld	Mkr	172,6	223,8	196,0	137,6	228,9	228,9	225,8	227,9	295,5	336,3	336,3	183,6
Skuldsättningsgrad	ggr	0,7	1,0	0,9	0,6	1,2	1,2	1,1	1,3	2,0	1,6	1,5	1,0
Bruttoinvesteringar exkl aktier	Mkr	24,7	51,2	85,7	57,7	20,0	42,3	44,7	46,3	49,0	43,8	50,0	44,2
Medelantal anställda		424	424	373	298	273	343	368	358	344	457	700	745

* Jämförelsetal för 2012 har justerats pga ändrad redovisningsprincip av pensioner enligt IAS 19R. ** Avser kvarvarande verksamheter, d v s efter avyttring av Elos Precision 2010 respektive avyttring av segment Elektronik 2007. *** Resultaträkning, kassaflöde, EBITDA, EBIT, bruttoinvesteringar och medelantal anställda avser kvarvarande verksamheter. Övriga tal är oförändrade jämfört med föregående års rapportering. **** Inklusive segment Elektronik men exklusive Bygg/Miljö. Affärsområdet Bygg/Miljö utdelades i november 2006. Övriga värden kvarstår oförändrade.

Definitioner av nyckeltal samt ordlista

Rörelsemarginal Resultat före finansnetto och skatt, uttryckt i procent av nettoomsättning.

Eget riskbärande kapital Summan av redovisat eget kapital, eventuella minoritetsintresse och uppskjuten skatteskuld.

Andel riskbärande kapital Eget riskbärande kapital i procent av balansomslutningen.

Soliditet Eget kapital inklusive eventuella minoritetsintressen i procent av balansomslutningen.

Avkastning på operativt kapital Rörelseresultat i procent av genomsnittligt operativt kapital.

Operativt kapital Summan av immateriella och materiella anläggningstillgångar och omsättningstillgångar exklusive skattefordran minskat med inte räntebärande skulder exklusive skatteskulder och uppskjuten skatt.

Avkastning på eget kapital Årets resultat i procent av genomsnittligt eget kapital.

Räntetäckningsgrad Rörelseresultat exklusive resultatandelar i eventuella intressebolag ökat med finansiella intäkter dividerat med finansiella kostnader.

Nettolåneskuld Räntebärande skulder med avdrag för likvida medel.

Skuldsättningsgrad Nettolåneskuld i förhållande till eget kapital.

FDA (Food and Drug Administration) Amerikanska livsmedels- och läkemedelsmyndigheten.

GMP (Good Manufacturing Practice) Regelverk som styr tillverkning, inklusive paketering.

OEM (Original Equipment Manufacturing) Tillverkning åt kunder som säljer produkterna med eget varumärke.

QSR (Quality System Regulation) Förordning för kvalitetssystem.

VMI (Vendor Managed Inventory) Leverantörsstyrda lager.

Adresser

Moderbolag

Elos AB
Nya Stadens Torg 10
531 31 Lidköping
Telefon: 0510 48 43 60
Telefax: 0510 680 04
info@elos.se
www.elos.se

Dotterbolag

Affärsområde Medicinteknik

Sverige

Elos Medtech Microplast AB
Box 99
532 22 Skara
Besök: Hästhagsvägen 2
Telefon: 0511 257 00
Telefax: 0511 257 28
info.microplast@elosmedtech.com
www.elosmedtech.com

Elos Medtech Timmersdala AB
Bäckedalsvägen 5
540 16 Timmersdala
Telefon: 0511 44 06 00
Telefax: 0511 44 06 90
info.timmersdala@elosmedtech.com
www.elosmedtech.com

Danmark

Elos Medtech Pinol A/S
Engvej 33
DK-3330 Gørløse, Danmark
Telefon: +45 48 21 64 00
Telefax: +45 48 21 64 69
info.pinol@elosmedtech.com
www.elosmedtech.com

Kina

Elos Medtech Tianjin Co. Ltd.
D5-3, Rong Cheng San Zhi Lu,
Xeda International Industrial City
Xiqing Economic Development Area
300385 Tianjin PR China
Telefon: +86 22 23 82 86 60
Telefax: +86 22 23 82 86 62
info.tianjin@elosmedtech.com
www.elosmedtech.com

Affärsområde Mätteknik

Elos Fixturlaser AB
Box 7
431 21 Mölndal
Besök: Östergårdsgatan 9
Telefon: 031 706 28 00
Telefax: 031 706 28 50
info@fixturlaser.se
www.fixturlaser.se

ELOS

ELOS

Elos AB (publ)
Nya Stadens Torg 10
531 31 Lidköping
Telefon: 0510 48 43 60
Telefax: 0510 680 04
info@elos.se
www.elos.se

